

**ΑΝΟΙΚΤΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΥΠΡΟΥ**

**ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
« Τραπεζική Χρηματοοικονομική»**

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ΕΠΙΠΕΔΟΥ ΜΑΣΤΕΡ

**«Συνεργατισμός στη Κύπρο και Συνεργατικά
Πιστωτικά Ιδρύματα, Ιστορία τους, πορεία
τους προς το σήμερα, Συνεργατικά Πιστωτικά
Ιδρύματα και Συγχωνεύσεις»**

ΕΛΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

**ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΗ
ΜΕΛΙΤΑ ΧΑΡΙΤΟΥ**

ΜΑΪΟΣ, 2013

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	4
Περίληψη στην ελληνική γλώσσα	5
Περίληψη στην αγγλική γλώσσα	6
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή	7
Κεφάλαιο 2: Μεθοδολογία	9
2.1. Μεθοδολογία	9
2.2. Υλικό.....	9
Κεφάλαιο 3: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση – Κύριο Μέρος	11
3.1 Ο Συνεργατισμός ως έννοια	11
3.2 Η ιδέα του συνεργατισμού στην Ευρώπη	12
3.2.1 Ο συνεργατισμός στην Αγγλία – Οι σκαπανείς του Rochdale	16
3.3 Η γένεση και εξέλιξη του Συνεργατισμού στη Κύπρο.....	17
3.4 Η νομοθεσία περί Συνεργατικών Ιδρυμάτων	244
3.4.1 Οι βασικότερες διατάξεις του περί συνεργατικών εταιρειών νόμου.....	25
3.4.1.2. Διάκριση συνεργατικών εταιρειών.....	26
3.4.1.3 Έλεγχος Συνεργατικών Εταιρειών.....	26
3.5 Οι τομείς δραστηριότητας των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων..	27
3.6 Συνεργατικές αξίες.....	33
3.7 Το 2012 Διεθνές Έτος Συνεργατισμού	35
3.8 Οι συγχωνεύσεις των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης	35
3.8.1 Ο όρος συγχώνευση.....	36
3.8.1.1 Είδη Συγχωνεύσεων.....	36
3.9 Οι συγχωνεύσεις ως μέτρο επιβίωσης στη σύγχρονη οικονομική κρίση...	37
3.10 Συνένωση των Δυνάμεων των Μικρών Συνεργατικών Εταιρειών	39

3.11 Διαδικασία Συγχώνευσης Συνεργατικών Εταιρειών.....	40
Κεφάλαιο 4: Συμπεράσματα	44
Βιβλιογραφία	46
Παράρτημα 1	48
Παραδείγματα συγχωνεύσεων	48

Ευχαριστίες

Η παρούσα διατριβή δεν θα ήταν εφικτή χωρίς την πολύτιμη και αμέριστη βοήθεια της καθηγήτριας μου Μελίτας Χαρίτου η οποία καθόλη τη διάρκεια της διεξαγωγής και συγγραφής της παρούσας πτυχιακής υπήρξε αρωγός και συμπαραστάτης της προσπάθειας μου. Ιδιαίτερες ευχαριστίες θα πρέπει να δοθούν επίσης και στην οικογένεια μου για την πολύτιμη βοήθεια τους.

Περίληψη στην ελληνική γλώσσα

Μελετώντας την ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών παρατηρούμε ότι ο άνθρωπος, στην προσπάθεια του να επιβιώσει και να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης του, αισθάνθηκε από πολύ νωρίς την ανάγκη της συνεργασίας με τον συνάνθρωπο του. Η συνένωση και ο συντονισμός των μέσων που υπάρχουν και των προσπαθειών που καταβάλλονται από τα άτομα σε μια κοινωνική προσπάθεια, στα πλαίσια της οποίας επιδιώκεται ένα επωφελές αποτέλεσμα για όλους, συναντάται σε όλες τις κοινωνίες και σε όλες τις εποχές. Η παρούσα διατριβή σκοπό έχει την εν τω βαθύ ανάλυση του συνεργατισμού στη Κύπρο με ιδιαίτερη έμφαση στην ιστορική αναδρομή του συνεργατισμού ξεκινώντας από τον διεθνή χώρο και φθάνοντας στον κυπριακό χώρο. Επιπρόσθετα σημαντική αναφορά γίνεται στις συγχωνεύσεις που έχουν γίνει μέχρι τώρα στον συνεργατικό τομέα. Αναλύεται ο όρος συγχωνεύσεις καθώς και η αναγκαιότητα της εφαρμογής του όρου στην Κύπρο.

Περίληψη στην αγγλική γλώσσα

Studying the history of human societies we observe that man's attempt to survive and improve their living conditions, felt very early the need for cooperation with fellow human beings. The pooling and coordination of existing instruments and the efforts made by individuals in a social effort, under which sought a beneficial effect for everybody, found in all societies and in all seasons. This thesis aims at the same time deep analysis of cooperatives in Cyprus, with special emphasis on the historical background of cooperatives starting from worldwide and reaching the local market. Additionally important reference is made to the mergers that have been made so far in the cooperative sector. The term mergers is analyzed and the necessity of the application of the term in Cyprus.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Μελετώντας την ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών παρατηρούμε ότι ο άνθρωπος, στην προσπάθεια του να επιβιώσει και να βελτιώσει τις συνθήκες διαβίωσης του, αισθάνθηκε από πολύ νωρίς την ανάγκη της συνεργασίας με τον συνάνθρωπό του. Η συνένωση και ο συντονισμός των μέσων που υπάρχουν και των προσπαθειών που καταβάλλονται από τα άτομα σε μια κοινωνική προσπάθεια, στα πλαίσια της οποίας επιδιώκεται ένα επωφελές αποτέλεσμα για όλους, συναντάται σε όλες τις κοινωνίες και σε όλες τις εποχές.

Γενικά μπορεί να λεχθεί ότι η αλληλεγγύη, η αλληλοβοήθεια, η ευγενής συνεργασία και η κοινή δράση για το κοινό καλό, αποτυπώθηκαν πολύ βαθιά στη συνείδηση του ανθρώπου και ως έθιμο πήραν πατροπαράδοτο χαρακτήρα. Η ιστορία διδάσκει ότι πολύ πριν δημιουργηθούν κοινωνικές τάξεις και αρχίσει η εκμετάλλευση του ανθρώπου υπήρξε η συνεργασία. Αυτή η συνεργασία υπήρξε ο πρόδρομος της συνεργατικής ιδέας που πέρασε από τα βάθη των αιώνων της ανθρώπινης ιστορίας.

Στον τόπο μας η έννοια του συνεργατισμού είναι βαθιά ριζωμένη. Η κεντρική φιλοσοφία του Συνεργατισμού είναι ο άνθρωπος και η συνεργασία του ανθρώπου με τον συνάνθρωπό του, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Ο Συνεργατισμός σε καιρούς δύσκολους από οικονομικής και κοινωνικής πλευράς, σε εποχές που ο αναλφαβητισμός κυριαρχούσε στα ευρύτερα στρώματα της κοινωνίας, έχοντας πλήρη επίγνωση της δύναμης της παιδείας, ανέλαβαν τον ρόλο της βασικότερης ριζοσπαστικής δύναμης για αναμόρφωση και εξυγίανση του κοινωνικοοικονομικού συστήματος του τόπου μας. Ο Συνεργατισμός γεννήθηκε μέσα σε μια ζοφερή κοινωνική ατμόσφαιρα και οι συνεργατικές εταιρείες εργάστηκαν μεθοδικά και σταδιακά αναστηλώνοντας την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και έδωσαν στον άνθρωπο προοπτική και ελπίδα.

Οι συνεργατικές εταιρείες είναι προσηλωμένες στη ρήση του William King, «η γνώση είναι δύναμη, η δύναμη που καθοδηγείτε από τη γνώση είναι ευτυχία, ευτυχία είναι ο τελικός σκοπός της δημιουργίας».

Η παρούσα εργασία σκοπό έχει την ανάδυση μέσα από την βιβλιογραφία της ιστορικής αναδρομής του συνεργατισμού στην Κύπρο από την ημέρα δημιουργίας του μέχρι

και σήμερα. Θα επιχειρηθεί η ανάλυση όλων των πτυχών του συνεργατισμού, από την θέση του στην Ευρώπη μέχρι και την σημερινή κατάσταση η οποία ταλανίζει την κοινωνία.

Κεφάλαιο 2: Μεθοδολογία

2.1. Μεθοδολογία

Η κριτική βιβλιογραφική ανασκόπηση είναι η έρευνα που γίνεται με βάση την ερευνητική διαδικασία με σκοπό την απόκτηση ενός ευρύτερου υπόβαθρου σε σχέση με τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες για ένα συγκεκριμένο θέμα (Μερκούρης, 2008). Η κριτική βιβλιογραφική ανασκόπηση εστιάζει την προσοχή της στις σχετικές με το θέμα υπό ανάλυση επιστημονικές έρευνες και κύρια πηγή είναι τα επιστημονικά περιοδικά, συνέδρια και παρουσιάσεις (Μερκούρης, 2008). Για την συλλογή των μελετών που χρησιμοποιήθηκαν στην ολοκλήρωση της παρούσας εργασίας χρησιμοποιήθηκαν οι ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων. Η χρήση ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων δίνει την δυνατότητα περιορισμού επιλογής άρθρων τόσο χρονολογικά όσο και θεματικά (Ευσταθίου & Παπασταύρου, 2009). Τα άρθρα τα οποία χρησιμοποιήθηκαν ήταν στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή, μέσα από βιβλιογραφική ανασκόπηση, του τι είναι συνεργατισμός, τις συγχωνεύσεις, την ιστορική αναδρομή του θεσμού.

2.2. Υλικό

Για την άντληση των κατάλληλων άρθρων για την παρούσα μελέτη χρησιμοποιήθηκε το χρονολογικό κριτήριο των οχτώ τελευταίων ετών αλλά και λέξεις κλειδιά οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν σε συνδυασμό ή από μόνες τους. Οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αναζήτηση των βιβλιογραφικών πηγών ήταν: συνεργατισμός, συγχωνεύσεις, συνεργατική πιστωτική εταιρεία.

Οι περιορισμοί που τέθηκαν για την επιλογή επιστημονικών άρθρων στην παρούσα μελέτη είναι η αξιοπιστία και εγκυρότητα των άρθρων, όπου αυτό διασφαλίστηκε με την χρήση των βάσεων δεδομένων και την επιλογή άρθρων που προέρχονται μόνο από επιστημονικά περιοδικά. Η αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών μέσα από τις βάσεις δεδομένων διασφαλίζει την εγκυρότητα των μελετών που περιέχονται μέσα σε αυτές (Πατελάρου & Μπροκαλάκη, 2010). Τέλος ένας άλλος περιορισμός της παρούσας έρευνας αφορά την γεωγραφική εισαγωγή μελετών. Η αναζήτηση περιορίστηκε στις χώρες τις Ευρώπης και της Αμερικής.

Σύμφωνα με τους Ευσταθίου και Παπασταύρου (2009) η αναζήτηση άρθρων στις βάσεις δεδομένων αποδίδει συνήθως μεγάλο αριθμό τίτλων άρθρων, αρκετά από τα οποία είναι δυνατόν να μην σχετίζονται με το θέμα που θα μελετηθεί. Για τον τελικό κατάλογο της βιβλιογραφίας χρειάστηκε να μελετηθούν αρκετά άρθρα και τίτλοι μελετών, επιλέγοντας τα πιο χρήσιμα άρθρα για την παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση και τον αποκλεισμό ακατάλληλων για την παρούσα έρευνα άρθρων, σύμφωνα με τον σκοπό της μελέτης. Δεν τέθηκε κάποιος περιορισμός ως προς την μορφή έρευνας που χρησιμοποιεί κάθε μελέτη η οποία συμπεριλήφθηκε στην παρούσα βιβλιογραφική ανασκόπηση.

Κεφάλαιο 3: Βιβλιογραφική Ανασκόπηση – Κύριο Μέρος

3.1 Ο Συνεργατισμός ως έννοια

Σύμφωνα με τον ορισμό που δόθηκε στο παγκόσμιο συνέδριο συνεταιριστικών οργανώσεων στο Μάντσεστερ της Αγγλίας το 1995 : «Συνεταιρισμός είναι μια αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεων τους, διαμέσου μιας συνιδιοκτήτης και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης»¹. Ο όρος αυτός αναπτύχθηκε ιδιαίτερα κατά τον 19ο αιώνα όπου και εξελίχθηκε ως ιδεολογία και ως κίνημα με κοινωνικό και οικονομικό περιεχόμενο αποβλέποντας κυρίως τις ασθενέστερες τάξεις των εργαζομένων για την ικανοποιητικότερη αντιμετώπιση των διαφόρων συχνά αναφευόμενων αυθαιρεσιών του άκρατου κεφαλαιοκρατισμού. Η ελευθερία της συγκρότησης συνεταιρισμού για την επιδίωξη νόμιμων σκοπών θεμελιώνεται στα συντάγματα όλων των φιλελεύθερων και δημοκρατικών πολιτειών (δικαίωμα του «συνεταιρίζεσθαι»). Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι βρίσκεται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:

Άρθρο 20 (1) Καθένας έχει το δικαίωμα στην ελευθερία της ειρηνικής συνάθροισης και του συνεταιρίζεσθαι. (2) Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμετέχει σε ορισμένο σωματείο.

Ο συνεργατισμός σαν θεωρία, σαν ιδέα, σαν κίνημα εμφανίζεται και ωριμάζει στις αρχές του πρώιμου κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής από ιδιαίτερους ανθρώπους, κοινωνικούς επαναστάτες που προσπαθούν με τις κοσμοθεωρίες τους να βάλουν φρένο στην εξαθλίωση που γεννά η πρώιμη ανάπτυξη του καπιταλισμού και φέρνει σε ένδεια πλατιά στρώματα της κοινωνίας που ζουν .

Κατασκευάζονται θεωρητικά μοντέλα και επιχειρείται η εφαρμογή τους. Προκύπτει έτσι το κίνημα των ουτοπιστών σοσιαλιστών και των συνεργατιστών, που συμπλέκονται μεταξύ τους. Μεγαλειώδεις στιγμές, αναδύονται μέσα από το ρεύμα και τους σπόρους του διαφωτισμού που επιχειρεί να επαναφέρει τον πολιτισμό στην Ευρώπη, μετά πολλούς αιώνες τυραννίας και αθλιότητας.

¹ Λεξικό οικονομικοτεχνικών όρων του «Ελληνικού Κέντρου Παραγωγικότητας» (έκδ. Αθήναι 1965, σελ.138)

Το κίνημα συνεργατισμού συνίσταται στο ότι ο άνθρωπος δρα σαν σύνολο απαλλαγμένο από κάθε νοσηρό ατομικιστικό συναίσθημα, ανεβαίνει οικονομικά συνεργαζόμενος με τους συνανθρώπους του και όχι εκμεταλλευόμενος από αυτούς.

Παράλληλα με το όραμα της πολιτικής και νομικής ισονομίας προωθείται και η οικονομική δημοκρατία. Ο όρος συνεργατισμός είναι γενικός και αφορά την ιδέα και την θεωρία της συνεργασίας, αυτό εκφράζεται και καλύπτεται με όλες τις μορφές της, τυπικές και άτυπες, με ιδεολογικές ή με υλικές επιδιώξεις. Ο όρος συνεταιρισμός, σε αντίθεση με τον συνεργατισμό είναι ειδικός και αφορά κάτι το συγκεκριμένο σε σχέση με την συνεργασία. Αναφέρεται δηλαδή σε μια μορφή συνεργασίας, σε μια οικονομική οργάνωση, η οποία έχει νομική κάλυψη και για την εκπλήρωση των σκοπών της ακολουθεί ορισμένους κανόνες και καταστατικές διατάξεις.

Η ιδέα του συνεργατισμού και οι ωφέλειες που είναι δυνατόν να προκύψουν από αυτόν είναι γνωστές στον άνθρωπο από τότε που αυτός αρχίζει να ζει και να παράγει εργαζόμενος στο πλαίσιο της πρώτης κοινωνικής ομάδας της οικογενειακής κοινότητας .

3.2 Η ιδέα του συνεργατισμού στην Ευρώπη

Το φιλοσοφικό υπόβαθρο του συνεργατικού θεσμού εδράζεται στη συνεργασία και η διαχρονικότητα του στους κανόνες που ρυθμίζουν τη λειτουργία της. Η συνεργασία είναι σύμφυτη με την ιστορία του ανθρώπινου γένους. Ο άνθρωπος από της εμφάνισης του στη γη, στην προσπάθεια του να επιβιώσει, αισθάνθηκε την ανάγκη να συνεργαστεί με το συνάνθρωπο του, για να αντιμετωπίσει τα διάφορα κοινά προβλήματα τα οποία δεν είχε τη δυνατότητα να αντιμετωπίσει σε ατομική βάση. Η συνεργασία αποτέλεσε πηγή αντίστασης αλλά και αφετηρία ανάπτυξης σε όλους ανεξαιρέτα τους λαούς, σε όλες τις εποχές και σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής με την ευρύτερη έννοια του όρου.

Η Γαλλική Επανάσταση εκδηλώθηκε το Μάιο του 1789 και ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 1795. Οι ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης, όπως εκφράζονταν στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, που ψηφίσθηκαν από την Εθνική Συνέλευση της επαναστατημένης Γαλλίας, διαδόθηκαν ταχύτατα και άλλαξαν τον κοινωνικό χάρτη στον ευρωπαϊκό χώρο. Οι Ευρωπαίοι πολίτες εμπνευσμένοι από τις ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης άρχισαν να εγκαταλείπουν τη μοιρολατρική προσέγγιση της

ζωής, να αυτοκαθορίζονται πάνω σε καινούριες βάσεις και να διεκδικούν μαχητικά τα κοινωνικά, πολιτικά και οικονομικά δικαιώματά τους. Η Βιομηχανική Επανάσταση ακολούθησε τις μεγάλες ανακαλύψεις που επιτεύχθηκαν στην ευρωπαϊκή ήπειρο το 18ο και το 19ο αιώνα. Η ανακάλυψη της ατμομηχανής έδωσε νέα διάσταση στο ποσοστό συμμετοχής των συντελεστών της παραγωγής στην παραγωγική διαδικασία με ποικίλες προεκτάσεις στον κοινωνικό ιστό της Ευρώπης. Η Βιομηχανική Επανάσταση άρχισε με την εκβιομηχάνιση της αγγλικής οικονομίας και ακολούθως επεκτάθηκε γρήγορα στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Η επέκταση της μηχανοποίησης της παραγωγής επηρέασε σημαντικά τις κοινωνικές ισορροπίες που επικρατούσαν στη γηραιά ήπειρο με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν τεράστια οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα.

Οι μεγάλες μάζες των γεωργικών πληθυσμών αναγκάστηκαν από τις επικρατούσες συνθήκες να μεταφερθούν στα αστικά βιομηχανικά κέντρα και να προσφέρουν την εργασία τους κάτω από σκληρές και εν πολλοίς απάνθρωπες συνθήκες. Οι μικρές βιοτεχνίες που δεν μπορούσαν να αντέξουν τις ανταγωνιστικές πιέσεις των μεγάλων βιομηχανιών έκλεισαν και οι ιδιοκτήτες τους μετακινήθηκαν στις πόλεις και μετατράπηκαν σε βιομηχανικούς εργάτες ακολουθώντας τη μοίρα των γεωργικών εργατών.

Διάφορες άλλες συγκυρίες και παράπλευρες συνέπειες της μηχανοποίησης της παραγωγής επιδείνωσαν τα προβλήματα ακόμα περισσότερο. Η απελευθέρωση του εμπορίου των τροφίμων με την κατάργηση των δασμών και η συνεχής εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων διαφόρων αγροτικών προϊόντων από τις αποικίες σε πολύ χαμηλές τιμές, οδήγησε στην κάθετη πτώση των τιμών με αποτέλεσμα οι εναπομείναντες γεωργοί, είτε να πωλήσουν τα χωράφια τους στους μεγαλοκτηματίες και να αναζητήσουν εργασία στις βιομηχανίες των πόλεων, είτε να συνάψουν δάνεια, για να συνεχίσουν τη γεωργική δραστηριότητα τους και να γίνουν θύματα εκμετάλλευσης από τους τοκογλύφους.

Επίσης η εισαγωγή γεωργικών προϊόντων από τις αποικίες διαφοροποίησε τους στόχους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Η μεγαλύτερη βαρύτητα δόθηκε στην κτηνοτροφία για παραγωγή κρέατος και ερίου που προορίζονταν για τις μεγάλες βιομηχανίες. Οι μεγαλοϊδιοκτήτες περιέφραζαν τα αγροκτήματά τους και φρόντιζαν να βελτιώσουν ποιοτικά και ποσοτικά το ζωικό κεφάλαιό τους, για να παράγουν περισσότερο κρέας και μαλλί. Αντίθετα οι μικροϊδιοκτήτες που δεν είχαν τα απαιτούμενα χρηματικά κεφάλαια για να προβούν στις αναγκαίες επενδύσεις, αναγκάζονταν, είτε να πωλήσουν τους μικρούς

κλήρους που κατείχαν και να φύγουν στις πόλεις για αναζήτηση εργασίας, είτε να εργάζονται στα αγροκτήματα των μεγαλοϊδιοκτητών με δυσμενείς όρους.

Οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν το κοινωνικό σύστημα σε αξεπέραστα αδιέξοδα. Δημιουργήθηκε η τάξη των κεφαλαιοκρατών και η τάξη των βιομηχανικών εργατών με απόλυτη κυριαρχία της πρώτης επί της δεύτερης. Η τάξη των γεωργών με τους μικρούς κλήρους που απέμεινε, περιέπεσε σε δυσμενέστερες συνθήκες από εκείνες της δουλοπαροικίας. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από το φαινόμενο της στυγνής εκμετάλλευσης του ανθρώπου από τον άνθρωπο και από την επιδίωξη των κατόχων των μέσων παραγωγής να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους με κάθε μέσο. Μέσα σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες φύτρωσε ο σπόρος της συνεργατικής οργάνωσης της κοινωνίας με πρωτοβουλία των απλών ανθρώπων του Rochdale του Ηνωμένου Βασιλείου τον οποίο έσπειραν προ πολλού διάφοροι διανοούμενοι και φιλοσοφικά ρεύματα της τότε εποχής.

Κατά το 18ο και 19ο αιώνα, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, η Ευρωπαϊκή Ήπειρος και η επικρατούσα κοινωνική τάξη σαρώθηκαν κυριολεκτικά από πολλές και σημαντικές εξελίξεις που σημειώθηκαν στον οικονομικό, κοινωνικό και τον πολιτικό τομέα. Τα δύο σημαντικά γεγονότα που οδήγησαν στη ριζική αλλαγή του κοινωνικού και οικονομικού χάρτη της Ευρώπης, ήταν η Γαλλική Επανάσταση και η Βιομηχανική Επανάσταση.

Η Γαλλική Επανάσταση εκδηλώθηκε τον Μάιο του 1789 και ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο 1795. Οι ιδέες της Γαλλικής Επανάστασης, όπως εκφράζονταν στη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, που ψηφίστηκε από την Εθνική Συνέλευση της επαναστατημένης Γαλλίας διαδόθηκαν ταχύτατα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η Βιομηχανική Επανάσταση ακολούθησε τις μεγάλες ανακαλύψεις του 18ου και του 19ου αιώνα, κυρίως με την ανακάλυψη της ατμομηχανής. Άρχισε με την εκβιομηχάνιση της αγγλικής οικονομίας και επεκτάθηκε γρήγορα στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης. Η εκβιομηχάνιση των οικονομιών των ευρωπαϊκών χωρών επέφερε σοβαρότατες αλλαγές και έσεισε συθέμελα τις κοινωνικές ισορροπίες που επικρατούσαν, δημιουργώντας τεράστια κοινωνικά προβλήματα.

Οι εξελίξεις που σημειώθηκαν οδήγησαν στη δραματική μείωση των εργαζομένων στη γεωργία και τη μεταφορά τους στα αστικά βιομηχανικά κέντρα. Εκεί ως εργάτες στα εργοστάσια, άνδρες, γυναίκες και παιδιά, πρόσφεραν την εργασία τους κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες. Ο εργάσιμος χρόνος έφθανε μέχρι τις 18 ώρες την ημέρα και η αμοιβή

των εργαζομένων ήταν τόσο χαμηλή, που δύσκολα επαρκούσε για τη διαβίωσή τους. Οι μικροί βιοτέχνες βρισκόμενοι κάτω από τη πίεση του ανταγωνισμού των μεγάλων βιομηχανιών αναγκάζονταν να κλείσουν τις βιοτεχνίες τους να εγκαταλείψουν τα επαγγέλματά τους και μετατρέπονταν σε βιομηχανικούς εργάτες.

Στον γεωργικό τομέα σημειώθηκαν επίσης σημαντικότερες αλλαγές. Οι γεωργοί κάτω από το βάρος της συνεχούς πτώσης των τιμών των προϊόντων τους και της νέας τάξης που δημιουργήθηκε, αναγκάζονταν είτε να πωλήσουν τα χωράφια τους στους μεγαλοκτηματίες και να αναζητήσουν εργασία στις βιομηχανίες των πόλεων είτε να συνάψουν δάνεια για να συνεχίσουν τη γεωργική δραστηριότητά τους και να γίνουν θύματα εκμετάλλευσης των τοκογλύφων.

Η εκβιομηχάνιση της οικονομίας δημιούργησε την τάξη των κεφαλαιοκρατών και την τάξη των βιομηχανικών εργατών με απόλυτη κυριαρχία της πρώτης επί της δεύτερης. Η τάξη των γεωργών με τους μικρούς κλήρους που απέμεινε περιέπεσε σε δυσμενέστερες συνθήκες από εκείνες της δουλοπαροικίας. Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από το φαινόμενο της στυγνής εκμετάλλευσης του ανθρώπου από τον άνθρωπο και από την επιδίωξη των κατόχων του κεφαλαίου να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους με κάθε μέσο.

Οι συνθήκες που αναφέρθηκαν εν συντομία πιο πάνω, οδήγησαν σε έντονες κοινωνικές αναταραχές και έδωσαν την αφορμή να εκφραστούν πολλές απόψεις για επίλυση του κοινωνικού αυτού προβλήματος. Μέσα σε αυτό το κλίμα γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν πολλές θεωρίες για την συνεταιριστική οργάνωση της κοινωνίας, οι οποίες αποτέλεσαν το φιλοσοφικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο θεμελιώθηκαν τα συνεργατικά κινήματα σ' όλο τον κόσμο.

Οι συνεργατικές όμως αρχές συγκεκριμενοποιήθηκαν και διατυπώθηκαν για πρώτη φορά το 1844 από τους Δίκαιους Σκαπανείς του Rochdale του Ηνωμένου Βασιλείου. Είναι όμως γεγονός ότι πριν το 1844 παρουσιάστηκε συνεργατική κίνηση σε πολλές χώρες του κόσμου και ιδιαίτερα σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ηπείρου. Η Κοινή Συντροφία και Αδελφότητα των Αμπελακίων στην Ελλάδα ιδρύθηκε το 1778 και είχε συνεργατική προσέγγιση στη φιλοσοφία της, στις πρακτικές που εφάρμοζε και στον τρόπο λειτουργίας της.

Οι συνεργατικές αρχές δίδουν τις κατευθύνσεις με τις οποίες οι συνεργατικές εταιρείες εφαρμόζουν στην πράξη τις συνεργατικές αξίες. Οι αρχές αυτές από το Rochdale

του Ηνωμένου Βασιλείου διαδόθηκαν γρήγορα σε ολόκληρο τον κόσμο και παρέμειναν σχεδόν αναλλοίωτες μέχρι σήμερα. Οι περιορισμένες μεταβολές στο περιεχόμενό τους, που έκτοτε μεσολάβησαν, οφείλονται στην διαφοροποίηση των συνθηκών της αγοράς και των κανόνων λειτουργίας της.

Στο καταστατικό της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης αναφέρεται:

«Οι συνεργατικές εταιρείες βασίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αυτοευθύνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης. Σύμφωνα με τη συνεργατική παράδοση τα μέλη των συνεργατικών εταιρειών, πιστεύουν στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της ειλικρίνειας, της κοινωνικής ευθύνης και της μέριμνας για τους άλλους».

3.2.1 Ο συνεργατισμός στην Αγγλία – Οι σκαπανείς του Rochdale

Στην Αγγλία, ο Robert Owen (1771-1858), ο οποίος θεωρείται ο πατέρας του καταναλωτικού συνεταιρισμού στην πατρίδα του και ο βασικότερος ίσως πρόδρομος του συνεργατισμού διεθνώς, έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην κατάργηση των μεσαζόντων, οι οποίοι παρεμβάλλονταν μεταξύ των παραγωγών και των καταναλωτών.

Οι θεωρίες για τη συνεργατική οργάνωση της κοινωνίας που διατυπώθηκαν κατά καιρούς στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, παρά το γεγονός ότι δεν εφαρμόστηκαν επιτυχώς την εποχή που γεννήθηκαν, αποτέλεσαν το φιλοσοφικό υπόβαθρο και τη βάση πάνω στην οποία θεμελιώθηκε, αναπτύχθηκε και μεγαλούργησε ο συνεργατικός θεσμός. Το 1844 μια μικρή ομάδα αποτελούμενη από είκοσι οκτώ υφαντεργάτες, έχοντας ως στόχο την επίλυση των οικονομικών τους προβλημάτων, ίδρυσαν τον πρώτο καταναλωτικό συνεταιρισμό στο Rochdale της Αγγλίας, εφαρμόζοντας τις ιδέες του Robert Owen και του William King. Ο ιστορικός του Rochdale George Holyoake περιγράφει με πολύ γλαφυρό τρόπο τη σκληρή πραγματικότητα μέσα από την οποία επιχειρήθηκε η ίδρυση της Εταιρείας. Αναφέρει λοιπόν ο Holyoake:

“... Στο τέλος του 1843, μία από αυτές τις υγρές, σκοτεινές, άτυχες και άβολες μέρες, όπως αυτές που εμφανίζονται προς το Νοέμβριο, όταν το φως της ημέρας χάνεται και ο ήλιος έχει εγκαταλείψει κάθε προσπάθεια να ανατείλει, είτε από αηδία είτε από απελπισία, μερικοί άνεργοι υφαντές, σχεδόν χωρίς τροφή και απογοητευμένοι από την κοινωνική κατάσταση, συναντήθηκαν για να διερευνήσουν τι μπορούσαν να κάνουν για να βελτιώσουν την οικονομική τους θέση. Οι βιομήχανοι είχαν κεφάλαιο και οι έμποροι είχαν το πλεονέκτημα

των αποθεμάτων. Πως θα μπορούσαν αυτοί να πετύχουν χωρίς κανένα από τα δύο; μήπως θα έπρεπε να χρησιμοποιήσουν τις παροχές που προέβλεπε ο νόμος για τους φτωχούς; αυτό θα σήμαινε εξάρτηση. Μήπως θα έπρεπε να μεταναστεύσουν; αυτό θα σήμαινε εξορία για το έγκλημα που διέπραξαν να γεννηθούν φτωχοί. Τι θα έπρεπε να κάνουν; θα άρχιζαν τον αγώνα της ζωής μόνοι τους; θα ξεπερνούσαν τους εμπόρους, τους μιλωνάδες και τους κεφαλαιούχους; χωρίς πείρα ή γνώση ή κεφάλαια θα γίνονταν έμποροι και βιομήχανοι;...” Και συνεχίζει: “...Ο κατάλογος των εισφορών -για την είσπραξη του μετοχικού κεφαλαίου εννοείται- μοιράστηκε από χέρι σε χέρι. Μία ντουζίνα από αυτούς τους λιλιπούτειους καπιταλιστές γράφτηκαν για εβδομαδιαία εισφορά αξίας δύο πεννών έκαστος, ένα ποσό το οποίο δεν ήξεραν πως θα αποπληρώσουν. Μετά από πενήντα δύο οχλήσεις που έγιναν σε αυτούς τους υπέροχους μετόχους (σ.σ. για είσπραξη του ποσού) δεν είχαν συγκεντρωθεί αρκετά χρήματα για να αγοραστεί ούτε ένα σακί αλεύρι...”

Ο συνεταιρισμός είχε αποστολή να προμηθεύει τα μέλη, σε λογικές τιμές, με είδη διατροφής, είδη ένδυσης και υπόδησης και γενικά με οποιαδήποτε άλλα αγαθά κρίνονταν απαραίτητα για τη διαβίωση τους. Επίσης στους σκοπούς του οργανισμού περιλαμβάνονταν η αγορά οικοπέδων και η οικοδόμηση κατοικιών για ικανοποίηση των στεγαστικών αναγκών των μελών, η απασχόληση των ανέργων μελών, η μίσθωση ή η αγορά γεωργικών κλήρων και η διανομή τους στα μέλη ή η εκμετάλλευσή τους με στόχο την οικονομική ενίσχυση των μελών. Οι κανόνες συμπεριφοράς των συνεταιριτών και οι κανόνες λειτουργίας του οργανισμού που διατυπώθηκαν στο ιδρυτικό του έγγραφο αποτέλεσαν υπόδειγμα για όλους τους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς που σταδιακά άρχισαν να ιδρύονται σε όλες τις χώρες του κόσμου.

Ο συνεταιρισμός του Rochdale, αναπτύχθηκε με πολύ γοργούς ρυθμούς και εξελίχθηκε σε τεράστια οικονομική δύναμη με πολύ θετικές επιδράσεις όχι μόνο στην αγγλική κοινωνία αλλά και στο διεθνή χώρο. Οι ιδρυτές του συνεταιρισμού παρέμειναν στην ιστορία ως "Οι Δίκαιοι Σκαπανείς του Rochdale".

3.3 Η γένεση και εξέλιξη του Συνεργατισμού στη Κύπρο

Ο Συνεργατισμός είναι ένα κίνημα κοινωνικοοικονομικό, που έχει ως στόχο τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των μελών του μέσα από μια συμμετοχική διαδικασία στους χώρους της παραγωγής, της διάθεσης και εμπορίας των αγαθών. Οι απαρχές του βρίσκονται

στις πανάρχαιες κοινωνίες, στην ανάγκη της συντροφικότητας και της συνεργασίας, που αποτέλεσαν βασικά χαρακτηριστικά για τη διαμόρφωση των πρώιμων κοινωνικών συνόλων.

Ο σύγχρονος συνεργατισμός αποτελεί δημιούργημα του ευρωπαϊκού 19^{ου} αιώνα, των δημοκρατικών αντιλήψεων και των κοινωνικών αναζητήσεων που ξεπήδησαν μέσα από το Διαφωτισμό και τη γαλλική επανάσταση.

Στην Κύπρο οι συνεργατικές ιδέες εμφανίζονται νωρίς, μετά την αλλαγή κυριαρχίας το 1878 και έφτασαν στην καθιέρωση ενός συνεργατικού πολιτισμού καθολικού κύρους και ευρείας αποδοχής. Η άφιξη των Άγγλων το 1878 βρήκε το νησί σε άθλια κατάσταση. Χωρίς δρόμους ή άλλα έργα υποδομής, χωρίς δομημένη διοίκηση ή οργάνωση της δικαιοσύνης. Στη χειρότερη μοίρα βρίσκονταν η γεωργία και οι αγρότες. Η γεωργία μαστιζόταν από δύο μόνιμες θεομηνίες, την ανοβρία και την ακρίδα που κατέτρωγε τα πάντα. Οι γεωργοί είχαν περιέλθει σε αξιοθρήνητη κατάσταση λόγω της μειωμένης παραγωγής και της βαρειάς φορολογίας.

Μικροκαλλιεργητές ή μισταρκοί οι περισσότεροι βρίσκονταν στο έλεος των τοκογλύφων. Οι τοκογλύφοι αποτελούσαν την πιο σεβαστή μερίδα του πληθυσμού επειδή ο λαός τους θεωρούσε άξιους και σεβαστούς λόγω του πλούτου τους. Είχαν την πρωτοκαθεδρία στα χωριά ως κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες. Μέχρι και τις τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα η τοκογλυφία ήταν στα χέρια των μεγαλοκτηματιών, που εμφανίζονταν ως ευεργέτες των φτωχών χωρικών και απολάμβαναν τιμών και αξιωμάτων. Σ' αυτούς προστέθηκαν στη συνέχεια γιατροί, δικηγόροι και μεγαλέμποροι, που διαμόρφωναν τη νέα αστική τάξη. Αποτέλεσμα της τοκογλυφίας ήταν η επιδείνωση των συνθηκών ζωής στην ύπαιθρο και η αποψίλωση των αγροτών από τις ιδιοκτησίες τους. Γιατροί, δικηγόροι και επιχειρηματίες των πόλεων βρέθηκαν να έχουν μεγάλους ή μικρούς γεωργικούς κλήρους στην ύπαιθρο, τους οποίους καλλιεργούσαν ακτήμονες γεωργοί ως *μισταρκοί ή πομισιάρεις στην παραγωγή*.

Να πως περιέγραφε την κατάσταση η εφημερίδα *Αλήθεια* της Λεμεσού το Νοέμβριο του 1895.

«Πολὺς πολλάκις ἐγένετο λόγος καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ περὶ τῆς φοβερᾶς μάστιγος τῆς τοκογλυφίας, ἥτις τείνει νὰ καταστρέψῃ ἂν μὴ κατέστρεψεν ἤδη, πολλοὺς τῶν χωρικῶν ἰδίως, οἵτινες καθὸ εὐρισκόμενοι συχνάκις εἰς ἀνάγκας περιπίπτουσιν

εὐκολώτερον εἰς τοὺς γαμψοὺς τῆς τοκογλυφίας ὄνυχας... Ἡ τοκογλυφία εἶναι ληστεία, χείρων τῆς πραγματικῆς ληστείας, διότι ὁ ληστής ὑπόκειται καὶ εἰς τοὺς πολλαπλοὺς κινδύνους τοῦ κακουργήματός του, ἐνῶ ὁ τοκογλύφος-ληστής ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ ἐκτελεῖ τὸ ἄτιμον ἔργον του.

Ἄραγε τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ἀξίζει νὰ τύχη μικρᾶς τιнос σκέψεως ἐκ μέρους καὶ τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ τόπου»²

Ἡ τραγική αὐτή κατάσταση εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἔχουν μεγάλη ἀπήχηση ἀνάμεσα στους αγρότες οἱ πρώτες πρώϊμες συνεργατικές ιδέες ποὺ προωθοῦνταν ἀπὸ τὸ βουλευτὴ μητροπολίτη Κιτίου Κυπριανὸ Οἰκονομίδη (1833-1886), ποὺ υπῆρξε ἡ σημαντικότερη πολιτική καὶ ἐκκλησιαστική φυσιογνωμία τῆς Κύπρου κατὰ τὸ δέκατο ἑνατο αἰῶνα. Ἀντιτάχθηκε με σθένος στις ἀγγλικές αὐθαιρεσίες, υπῆρξε ἡ πρώτη συνειδητὴ ἀντιπολιτευτική φωνή καὶ ἀγωνίστηκε με κάθε τρόπο γιὰ τὴν υπεράσπιση καὶ προώθηση τῶν λαϊκῶν δικαιωμάτων. Γεννημένος στο Λευκόνοικο, γνώστης τῶν προβλημάτων τοῦ γεωργικοῦ κόσμου, ἀπὸ τὴν εἰσοδὸ τοῦ στο Νομοθετικὸ Συμβούλιο τὸ 1883 μέχρι τὸν πρόωρο θάνατό του τὸ 1886, εἶχε τάξει ὡς βασικούς τοῦ στόχους τὴ βελτίωση τῆς θέσης τῶν γεωργῶν, τὴν ἰδρυση γεωργικῆς τράπεζας γιὰ καταπολέμηση τῆς τοκογλυφίας καὶ τὴν κατάργηση τῆς δεκάτης. Τὸ 1884 υπέβαλε στο Νομοθετικὸ δύο νομοσχέδια. Ἐνα γιὰ τὴν ἀξιοποίηση τῶν χρημάτων ποὺ εἶχαν καταθέσει οἱ Κύπριοι γεωργοὶ γιὰ τὴν ἰδρυση γεωργικῶν τραπεζῶν στα τελευταία χρόνια τῆς τουρκοκρατίας καὶ ἕνα γιὰ τὴν κατάργηση τῆς δεκάτης. Ἀπὸ τότε ἀρχισε ἡ συζήτηση γιὰ τὴν ἀνάγκη ἰδρυσης Γεωργικῆς Τράπεζας ποὺ κράτησε σχεδὸν τριάντα χρόνια. Ἀποδέκτης καὶ συνεχιστὴς τῶν νεωτερικῶν ιδεῶν τοῦ μητροπολίτη Κιτίου Κυπριανοῦ στάθηκε ὁ ἀνηψιὸς καὶ ἀνάστημα τοῦ Ἰωάννης Οἰκονομίδης (1864-1934), τὴν ἀνατροφή καὶ ἐκπαίδευση τοῦ οὐοίου εἶχε ἀναλάβει προσωπικά. Γεννημένος στο Λευκόνοικο, φοίτησε στὴν Ἑλληνικὴ Σχολὴ Λεμεσοῦ, ἑδρα τῆς μητρόπολης τοῦ θείου τοῦ Κυπριανοῦ, σπούδασε νομικά στὴν Ἀθῆνα καὶ ἐπέστρεψε στὴν Κύπρο τὸ 1890. Μέλος τοῦ Νομοθετικοῦ Συμβουλίου ἀπὸ τὸ 1896 ἐργάστηκε γιὰ τὴ διάδοση τῶν συνεργατικῶν ιδεῶν. Ἀρθρογραφοῦσε στὸν τύπο, ἔγραφε γιὰ τὴ σημασία τῶν μικρῶν συνεργατικῶν τραπεζῶν καὶ προσπάθησε νὰ προωθήσει στὴν Κύπρο τὶς ιδέες τοῦ κινήματος Ραϊφάιζεν, με τὶς ἐπιτυχημένες μικρές ἀγροτικές τράπεζες στὴ γερμανικὴ ὑπαιθρο. Ἄρχισε ἕνα γράφει στὸν κυπριακὸ τύπο ἀπὸ τα χρόνια τῶν σπουδῶν τοῦ στὴν Ἀθῆνα. Σε ἀρθρο τοῦ ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ πρωτεύουσα με τίτλο «Γεωργικαὶ Τράπεζαι» ποὺ

² *Ἀλήθεια*, Λεμεσός 10/22 Νοεμβρίου 1895

δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα *Ένωσις* τον Ιανουάριο του 1887 σημείωνε:

Ἐθεωροῦμεν καὶ θὰ ἐμμένωμεν εἰς τὴν γνώμην ἡμῶν ὅτι ἡ ἴδρυσις Γεωργικῶν Τραπεζῶν, οὐ μόνον θὰ ἐξελείψῃ τὴν ἐνιαχοῦ τῆς Κύπρου ἐπικρατοῦσαν τοκογλυφίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν καθόλου Γεωργίαν ἐκ βάθρων κλονιζομένην θὰ ὑποβαστάξῃ· ἡ Γεωργία μαστίζεται οὐ μόνον ὑπ' ἀνομβρίας, ἀκρίδος, φόρων, δαπανῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς ἀσυγγνώστου τοκογλυφίας ἣτις ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ παραγωγέως πᾶν θάρρος, μόλις ἐπιτρέπουσα αὐτῷ νὰ ἐργάζεται τὴν γῆν...³

Τα πρώιμα συνεργατικά βήματα άρχισαν στην Κύπρο με την είσοδο στην τελευταία εικοσαετία του 19^{ου} αιώνα. Το 1883 ιδρύθηκε η «Γεωργική Εταιρεία» στην Αμμόχωστο με πρωτοβουλία του Διοικητή Αμμοχώστου Άρθρουρ Γιάνγκ. Στην Εταιρεία συγκατείχαν Άγγλοι, Έλληνες και Τούρκοι κτηματίες. Σκοπός της ήταν η οργάνωση της παραγωγής και η καλύτερη διάθεση των προϊόντων. Η αριστοκρατική υφή της προσπάθειας και ο αποκλεισμός των μικροκαλλιεργητών είχε ως αποτέλεσμα την μη ευδοκίμηση της. Δέκα χρόνια αργότερα, το 1890, δημοσιεύεται στην εφημερίδα «*Φωνή της Κύπρου*» της Λευκωσίας το πρώτο άρθρο για την ωφέλεια του συνεργατισμού, με αναφορές στα Ταμιευτήρια της Αγγλίας και της Γερμανίας και την προτροπή ίδρυσης παρόμοιων ταμιευτηρίων στην Κύπρο. Γράφει ανάμεσα σε άλλα:

Ἡ ἐπὶ τῶν τοιούτων ταμιευτηρίων ὠφέλεια, ἠθικὴ τε καὶ ὕλική, εἶναι ἀναμφισβήτητος. Διότι πρῶτον μὲν ὁ ἐργατικὸς ἄνθρωπος ἐξοικονομῶν οὕτω τὸ χρῆμα του δέν δαπανᾷ τοῦτο εἰς ποτὰ μεθυστικὰ καὶ δεῦτερον σχηματίζει βαθμιδὸν κεφάλαιον προσοδοφόρον, φέρον δηλαδὴ 4-5% καὶ οὕτω καταλείπει πολλάκις ποσὸν ἀξιόλογον εἰς τὰ τέκνα του...⁴

Το ηθικό κήρυγμα περί αποταμιεύσεως και περί δημιουργίας μικρών τραπεζών δεν φαίνεται να είχε άμεση απήχηση, παρ' όλο που συνεχίστηκε η δημοσίευση σχετικών άρθρων εναντίον της τοκογλυφίας και υπέρ της ίδρυσης μικρών τραπεζών αποταμίευσης που τα ονομάζουν ταμιευτήρια. Τα κείμενα αυτά γράφονταν από νεαρούς προοδευτικούς αστούς, νεαρούς δικηγόρους, γιατρούς και άλλους που κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή κατά τις επισκέψεις τους στην Ευρώπη είχαν πληροφορηθεί για τις μικρές αγροτικές τράπεζες και τις προσπάθειες περιορισμού της τοκογλυφίας. Το άτυπο

³ *Ένωσις*, Λάρνακα 10/22 Ιανουαρίου 1887

⁴ *Φωνή της Κύπρου*, Λευκωσία 1890

κίνημα των νέων αυτών για τη δημιουργία μικρών τραπεζών θα οδηγήσει το 1897 στην ίδρυση στη Λευκωσία του πρώτου ταμειυτηρίου με το όνομα «*Ταμείον Οικονομίας*». Πρωτοστατούν οι Γεώργιος Κωνσταντινίδης που εκλέχθηκε και πρώτος διευθυντής του, ο Χρίστος Παπαϊωάννου, που ανέλαβε πρώτος ταμίας, ο Στ. Παπαδόπουλος, ο Μιχαήλ Χατζηγεωργίου και άλλοι.

Το 1898 ο Ιωάννης Οικονομίδης πρωτοστάτησε στην ίδρυση του πρώτου ταμειυτηρίου, στην κυπριακή πρωτεύουσα με το όνομα «*Ταμειυτήριον Η Λευκωσία*», που ως αστικό είχε περισσότερο φιλοεργατικό χαρακτήρα. Τα Ταμειυτήρια αποσκοπούσαν στην οικονομική αλληλοβοήθεια και στήριξη των μελών τους για να απαλλαγούν από την τοκογλυφία και τα Αναγνωστήρια στην μόρφωση και την ηθική εξύψωση, με την απαλλαγή από τη χαρτοπαιξία, το ποτό και την αργόσχολη παραμονή στα καφενεία.

Το κυβερνητικό Ταμειυτήριο ήταν μια προσπάθεια της αγγλικής διοίκησης να πράξει κάτι έναντι της αδυναμίας ή της αποφυγής της να ιδρύσει Γεωργική Τράπεζα. Το κυβερνητικό Ταμειυτήριο προσέφερε για πρώτη φορά στην Κύπρο εγγυημένες καταθέσεις. Το πρώτο έτος του εικοστού αιώνα, το 1901, η ίδρυση Ταμειυτηρίων πήρε το χαρακτήρα επιδημίας. Τον Ιανουάριο με πρωτοβουλία του νεοσύστατου Αναγνωστηρίου «Ορθοδοξία» του Αγίου Δομετίου ιδρύθηκε Ταμειυτήριο με την επωνυμία «*Άγιος Δομέτιος*». Τέλη Φεβρουαρίου του 1901 ιδρύθηκε το Ταμειυτήριον «*Το Παραλιμνιον*» με πολλούς μετόχους. Διευθυντής του Παραλιμνίου εξελέγει όπως και σε πολλές περιοχές ο Παπάς της κοινότητας Παπανδρέας Χατζημιχαήλ, υποδιευθυντής ο Ανδρέας Χατζηκωνσταντής, ταμίας ο Αναστάσιος Κεφάλας και Γραμματέας ο δάσκαλος Γεώργιος Παπαγιάννης. Εφημερίδα της εποχής σημείωνε ότι:

*«ὕπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν διαχείρισιν τῶν γνωστῶν ἐπὶ δραστηριότητι καὶ χρηστότητι τούτων προσώπων εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ Ταμειυτήριον τοῦτο θὰ εὐδοκιμήσῃ ταχέως καὶ θὰ γένη ὠφελιμότερον εἰς ἅπασαν τὴν κοινότητα Παραλιμνίου».*⁵ Στο ίδιο σχόλιο αναφερόταν ότι «*τὸ πνεῦμα τῆς ἀποταμιεύσεως καὶ προνοητικὸν λαὸν κρατύνεται ὁσημέραι ἐν Κύπρῳ καὶ μετ' αὐτοῦ τὸ τοῦ συνεταιρισμοῦ, ὅπερ ἐμφαίνει τὴν συντελουμένην γοργὴν ἠθικοποίησιν τοῦ λαοῦ*».⁶

Η έκρηξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου και οι επιπτώσεις του στην

⁵ *Ευαγόρας*, Λευκωσία 2 Μαρτίου 1901

⁶ Στο ίδιο

αγγλοκρατούμενη Κύπρο παρεμπόδισαν την ανάπτυξη του Συνεργατισμού. Με τη λήξη του πολέμου το συνεργατικό κίνημα άρχισε να ανακάμπτει αργά και σταθερά. Η ίδρυση της Γεωργικής Τράπεζας το 1925 υπήρξε η αφετηρία της ευρείας διάδοσης του. Οι 19 εταιρείες του 1925 έγιναν σε 5 χρόνια, το 1930, 326. Το συνεργατικό κίνημα ενισχύθηκε ακόμη περισσότερο με την ίδρυση το 1937 της Συνεργατικής Κεντρικής Κεντρικής Τράπεζας που λειτούργησε το 1938. Μετά τον δεύτερο παγκόσμιο και ιδιαίτερα μετά την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας ο συνεργατισμός επεκτάθηκε σε πάρα πολλούς χώρους της παραγωγής και της κατανάλωσης, του τραπεζικού, του εμπορικού και άλλων τομέων.

Ο Συνεργατισμός στην Κύπρο δεν ήταν ένα απλό οικονομικό σύστημα. Είχε ιδιαίτερα έντονο κοινωνικό χαρακτήρα και διαμόρφωσε ένα σύστημα αξιών που μας επιτρέπει όντως να μιλούμε για συνεργατικό πολιτισμό. Υστέρησαν μόνο σ' ένα τομέα. Το Γυναικείο Συνεργατισμό. Παρόλο που αναγνώριζε το ρόλο και τη σημασία της γυναίκας στο σύστημα των αξιών του, δεν μεθόδευσε την ίδρυση γυναικείων συνεταιριστικών μονάδων, όπως στην Ελλάδα και αλλού. Φτάσαμε στο 2000 οπότε ιδρύθηκε ο πρώτος γυναικείος συνεταιρισμός, ο Συνεργατικός Οργανισμός Πρωτοβουλίας Γυναικών Κύπρου που λειτουργεί ως συνεργατική πιστωτική Εταιρεία.

Εκεί όμως που ο συνεργατισμός προσέφερε αθόρυβα ήταν η μόρφωση και ανάπτυξη της παιδείας. Δύο άρθρα από τον επτάλογο των σκαπανέων του Rochdale, που υιοθετήθηκαν από τη Διεθνή Συνεταιριστική Ένωση το 1937 είχαν ενσυνείδητη και αποφασιστική σημασία και εφαρμογή στην Κύπρο. Το 5ο άρθρο προνοούσε ως βασική αρχή την πολιτική και θρησκευτική ουδετερότητα. Αν ο κυπριακός συνεταιρισμός γνώρισε επιτυχία και ανάδειξη αυτό οφείλεται στο ότι δεν αποτελούσε πεδίο πολιτικής αντιπαράθεσης και προώθησης κομματικών επιδιώξεων. Ήταν ένα κίνημα κοινωνικοοικονομικό που δεν εντάχθηκε στην υπηρεσία του εθνικισμού και ταυτόχρονα ένας από τους πρώτους θεσμούς που ευνοούσε τον πολυκοινοτισμό, το σεβασμό της ετερότητας και την πολυπολιτισμική επικοινωνία. Δυστυχώς τροχοπέδη στον πολυκοινοτικό χαρακτήρα στάθηκε η αγγλική διοίκηση η οποία μετά τον πόλεμο ευνόησε τις χωριστές συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες και με το δοτό σύνταγμα της Ζυρίχης ο συνεργατισμός εντάχθηκε στους θεσμούς κοινοτικού χαρακτήρα.

Το 7ο άρθρο προνοούσε την προαγωγή της μόρφωσης. Οι σκαπανείς του Rochdale έβαλαν την παιδεία στις βασικές επιδιώξεις τους, επειδή πίστευαν ότι η μόρφωση θα συνέβαλλε στην καλύτερη δυνατή υλοποίηση των στόχων τους, στην ανάπτυξη του συνεργατισμού σε υγιείς βάσεις αλλά και στην άνοδο του πνευματικού επιπέδου των μελών του.

Η αρχή αυτή υιοθετήθηκε από τους απλούς χωρικούς που αποτελούσαν τα συμβούλια των Συνεργατικών στα χωριά όχι ως πρωταρχικός στόχος αλλά ως έμμεση προτεραιότητα. Άνθρωποι του μόχθου, πολλές φορές χωρίς καν ολοκληρωμένη δημοτική μόρφωση, αφουγκράζονταν τα κοινωνικά μηνύματα. Στις δανειοδοτήσεις των μελών τους μπορεί να μην κατέγραφαν ως αιτιολογία στα πραχτικά τις σπουδές, έμεναν όμως πάντα σύμφωνοι στη διαπίστωση ότι «έσει τζιαί παιδίν πού σπουδάζει». Ήταν μια φράση που ακούστηκε πολλές φορές στις συνεδριάσεις τους. Δεν είναι τυχαίο που περιοχές με ακμαίο συνεργατισμό και αντίξοες οικονομικές συνθήκες, όπως η Πάφος, εμφανίζουν τον υψηλότερο δείκτη πτυχιούχων. Ο συνεργατισμός μετά από το '60 έδωσε σε πολλές γενιές την ευκαιρία για ανώτατες σπουδές μέσω των δανείων που έπαιρναν οι γονείς για να στείλουν το μηνιάτικο στην Ελλάδα ή την Αγγλία μέχρι να έρθει η περίοδος της συγκομιδής.

Την τελευταία τριακονταετία πρώτα οι ισχυρές ΣΠΕ και τα Ταμιευτήρια των πόλεων αλλά και στη συνέχεια όλα τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα εισήγαγαν πρωτοποριακά προγράμματα φοιτητικών δανείων και υποτροφιών. Ο Συνεργατισμός έχει σήμερα το πιο ανεπτυγμένο πρόγραμμα φοιτητικής δανειοδότησης, που αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προσφορές του προς τη νεολαία και την παιδεία.

Παράλληλα τεράστια είναι η αγαθοεργός και πολιτισμική του παρέμβαση. Έγιναν πολλές φορές κοινωνός των οραμάτων του Διοικητή της Συνεργατικής Τράπεζας για τον Πολιτισμό και την Παιδεία. Τα σχέδια του για Πολιτιστικό Κέντρο πολλαπλών χρήσεων, για Μουσείο και Βιβλιοθήκη του Συνεργατισμού έχουν πολλούς συνηγόρους και εραστές μέσα στο Κίνημα. Η Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία μετεξελίσσεται συνεχώς σ' ένα σημαντικό παράγοντα Παιδείας και Πολιτισμού τόσο με τις δραστηριότητες όσο και με τη χορηγική της δράση. Σταθερός συμπαραστάτης ο νυν Έφορος Συνεργατικής Ανάπτυξης.

3.4 Η νομοθεσία περί Συνεργατικών Ιδρυμάτων

Ύστερα από την ίδρυση της Χωρικής Τράπεζας Λευκονοίκου το 1909, δημιουργήθηκε η ανάγκη της νομικής αναγνώρισης της εταιρείας ως νομικού προσώπου και της θεσμικής ρύθμισης του τρόπου διεξαγωγής των εργασιών της. Η έλλειψη νομοθεσίας απασχόλησε πολύ σοβαρό τους πρωτεργάτες του Λευκονοίκου, οι οποίοι με κάθε ευκαιρία έθεταν το πρόβλημα στις αρμόδιες αρχές της αποικιοκρατικής διοίκησης. Πολύ σημαντικό ρόλο στη προβολή του αιτήματος διαδραμάτισε ο πρόεδρος του Συμβουλίου των Εφόρων της Χωρικής Τράπεζας αείμνηστος Ιωάννης Οικονομίδης, που ήταν μέλος του Νομοθετικού Συμβουλίου και εξέχουσα πολιτική προσωπικότητα της εποχής εκείνης.

Παράλληλα, η αναγκαιότητα της θέσπισης νομοθεσίας για τις συνεργατικές εταιρείες εντεινόταν από τις πιέσεις που ασκούσαν και πολλές άλλες μεγάλες κοινότητες, οι οποίες ήθελαν να ιδρύσουν τις δικές τους συνεργατικές εταιρείες αλλά δίσταζαν να προχωρήσουν επειδή απουσίαζε το απαιτούμενο θεσμικό πλαίσιο.

Το 1910 ο Ιωάννης Οικονομίδης υπέβαλε, τόσο στην κυβέρνηση της Κύπρου, όσο και στην κυβέρνηση της μητροπολιτικής Αγγλίας, σχέδιο νόμου για τις συνεργατικές εταιρείες το οποίο ετοίμασε ο ίδιος. Το σχέδιο νόμου δεν είχε καμιά τύχη, γιατί οι αγγλικές αρχές δεν θέλησαν να το προωθήσουν στο Νομοθετικό Συμβούλιο. Οι ενέργειες όμως που έγιναν και το κλίμα που διαμορφώθηκε ωρίμασαν σταδιακά τη σκέψη για ικανοποίηση του αιτήματος αυτού που πρόβαλλε πιεστικά. Έτσι, στις 2 Ιουνίου του 1913 ο Άγγλος “Δικηγόρος του Στέμματος” εισήγαγε στο Νομοθετικό Σώμα για «πρώτη αναγνώριση» νομοσχέδιο για τις συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες.

Το νομοσχέδιο ψηφίστηκε τελικά στις 5 Νοεμβρίου 1914, ύστερα από πολλές συζητήσεις και αφού προηγουμένως απορρίφθηκαν όλες οι εισηγήσεις που υπέβαλε ο Ιωάννης Οικονομίδης. Οι εισηγήσεις αποσκοπούσαν στην ενισχυμένη ανεξαρτησία των συνεργατικών εταιρειών έναντι της κεντρικής διοίκησης, στο δημοκρατικότερο τρόπο λειτουργίας τους, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των μελών τους και στη δημιουργία των αναγκαίων προϋποθέσεων για ταχύτερη ανάπτυξη τους.

Εν τω μεταξύ, όμως, είχε παρουσιασθεί η ανάγκη θέσπισης και άλλης νομοθεσίας, η οποία θα ρύθμιζε τα θέματα των συνεργατικών μη πιστωτικών εταιρειών. Στις 12 Μαΐου του 1923 παρουσιάστηκε στο Νομοθετικό Συμβούλιο σχετικό κυβερνητικό νομοσχέδιο, το οποίο ψηφίστηκε σε νόμο. Το 1939 ο Άγγλος “Έφορος Συνεργατικών Εταιρειών Β. Σάρριτς, τον οποίο διόρισε η αποικιοκρατική κυβέρνηση, προώθησε την τροποποίηση και την ενοποίηση

των δύο νόμων κατά τρόπο που έθεσε τις συνεργατικές εταιρείες κάτω από τον απόλυτο έλεγχο του.

Με ορισμένες τροποποιήσεις που κατά καιρούς έγιναν, ο Νόμος περί Συνεργατικών Εταιρειών παρέμεινε σε ισχύ μέχρι το 1987. Τότε τέθηκε σε εφαρμογή ο νέος νόμος που ψήφισε η Βουλή των Αντιπροσώπων το 1985, με πολλές καινοτομίες και αλλαγές. Η διαδικασία ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση επέβαλε την εναρμόνιση της νομοθεσίας με το κοινοτικό κεκτημένο. Από τις 25 Ιουλίου 2003 τέθηκε σε ισχύ η νέα νομοθεσία στα πλαίσια της οποίας θεσμοθετούνται όλες οι ρυθμίσεις που εναρμονίζουν το Συνεργατικό Κίνημα με τα Θεσμικά δεδομένα της Ευρώπης.

Η νομοθεσία, με την ευρύτερη έννοια του όρου, που διέπει τις συνεργατικές εταιρείες σήμερα αποτελείται από τα ακόλουθα:

[α] Τη βασική νομοθεσία που περιλαμβάνει τους Νόμους 22/1985, 68/1987, 190/1989, 8/1992, 22/1992, 140/1999, 140/2000, 171/2000, και 8/2001 και των τροποποιητικών Νόμων 123/2003 και 124/2003

[β] Από τους θεσμούς που εκδόθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο το 1987 με βάση το άρθρο 53 της βασικής νομοθεσίας.

[γ] Τους ειδικούς κανονισμούς κάθε συνεργατικής εταιρείας που εγκρίνονται από τη γενική συνέλευση της και εγγράφονται από τον Έφορο. Οι ειδικοί κανονισμοί επέχουν θέση καταστατικού.

3.4.1 Οι βασικότερες διατάξεις του περί συνεργατικών εταιρειών νόμου

Η παρουσίαση των σημαντικότερων διατάξεων της νομοθεσίας αποσκοπεί στη γενική ενημέρωση του αναγνώστη και σε καμιά περίπτωση αποτελεί νομικό κείμενο για να χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε σκοπό, πέρα από το σκοπό αυτό. Στην παρουσίαση γίνεται γενική αναφορά στην διάκριση, στην εγγραφή, στη διάλυση, στον έλεγχο, στην εποπτεία και στα όργανα των συνεργατικών εταιρειών, καθώς και στις βασικότερες διατάξεις της εναρμονιστικής νομοθεσίας του 2003

3.4.1.2. Διάκριση συνεργατικών εταιρειών

Σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Νόμου, οι συνεργατικές εταιρείες διακρίνονται σε πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες.

Πρωτοβάθμια συνεργατική εταιρεία είναι εκείνη της οποίας τα μέλη είναι όλα φυσικά πρόσωπα.

Δευτεροβάθμια συνεργατική εταιρεία ορίζεται εκείνη της οποίας έστω και ένα μέλος είναι πρωτοβάθμια συνεργατική εταιρεία και

Τριτοβάθμια συνεργατική εταιρεία ορίζεται εκείνη της οποίας έστω και ένα μέλος είναι δευτεροβάθμια συνεργατική εταιρεία.

3.4.1.3 Έλεγχος Συνεργατικών Εταιρειών

Με βάση το Άρθρο 19, την αρμοδιότητα να ελέγχει τους λογαριασμούς και την οικονομική διαχείριση κάθε συνεργατικής εταιρείας έχει η Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών. Η Υπηρεσία είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, διοικείται από επιτροπή που διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο για περίοδο τριών ετών και των εργασιών της προϊστάται Διευθυντής, ο οποίος κατέχει τα απαιτούμενα από τον περί Εταιρειών Νόμο προσόντα για πρόσωπο που διενεργεί ελέγχους σε δημόσιες εταιρείες.

Η διάρθρωση της Υπηρεσίας, τα προσόντα και οι όροι υπηρεσίας του Διευθυντή και του υπόλοιπου προσωπικού καθορίζονται με Κανονισμούς που εκδίδονται από το Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίνονται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, οι λογαριασμοί κάθε εταιρείας πρέπει να είναι έτοιμοι για έλεγχο μέσα στους τρεις μήνες που ακολουθούν τη λήξη του οικονομικού της έτους. Η Ελεγκτική Υπηρεσία μόλις ολοκληρώσει τον έλεγχο της οφείλει να υποβάλει στην εταιρεία που έχει ελέγξει τους ελεγμένους λογαριασμούς και την έκθεση της. Αντίγραφο των λογαριασμών υποβάλλεται και στον Έφορο.

Η εποπτεία των συνεργατικών ιδρυμάτων γίνεται από τον Υπουργό Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού, συνήθως δια του Εφόρου, εκτός από τα θέματα που αφορούν τις εξουσίες του Εφόρου για την εποπτεία και τον έλεγχο των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Η εποπτεία και ο έλεγχος των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων υπάγονται

στην την αρμοδιότητα του Έφορου και της Επιτροπής Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, η οποία εγκαθιδρύθηκε με το Ν. 123/2003 [άρθρο 2].

3.5 Οι τομείς δραστηριότητας των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Οι τομείς στους οποίους το Συνεργατικό Κίνημα δραστηριοποιείται σήμερα έχουν διαμορφωθεί διαχρονικό ανάλογα με τις ανάγκες των μελών του και της κοινωνίας ευρύτερα. Στην αρχή της ίδρυσης του, το Συνεργατικό Κίνημα ασχολήθηκε σχεδόν αποκλειστικό με την αγροτική πίστη και την προστασία του αγροτικού εισοδήματος. Για το λόγο αυτό, οι πρώτες συνεργατικές εταιρείες δημιουργήθηκαν στην ύπαιθρο και είχαν πιστωτικό χαρακτήρα.

Σταδιακά και αφού ο συνεργατικός θεσμός με την εφαρμογή του στον πιστωτικό τομέα επέφερε πολύ θετικό αποτελέσματα, θεωρήθηκε ότι η συνεργατική οργάνωση θα μπορούσε να αντιμετωπίσει με την ίδια επιτυχία τα προβλήματα που παρουσιάζονταν σε διάφορους άλλους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Με την πάροδο του χρόνου ιδρύθηκαν διάφορες συνεργατικές εταιρείες ποικίλων δραστηριοτήτων για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες του πληθυσμού, είτε σε τοπικό είτε σε παγκύπριο επίπεδο και διαμορφώθηκαν έτσι οι τομείς δραστηριότητας του Συνεργατικού Κινήματος.

Η συνεργατική δραστηριότητα διαχωρίζεται σήμερα στους ακόλουθους πέντε τομείς:

A. Πιστωτικός Τομέας.

B. Καταναλωτικός Τομέας.

Γ. Τομέας εμπορίας γεωργικών προϊόντων.

Δ. Τομέας μεταποίησης.

Ε. Τομέας Υπηρεσιών

Στον Πιστωτικό Τομέα υπάγονται οι συνεργατικές εταιρείες που ασχολούνται με τραπεζικής φύσεως εργασίες και κυρίως με την αποδοχή καταθέσεων και την παραχώρηση δανείων. Οι εταιρείες αυτές διακρίνονται στις συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες, στις οποίες η ευθύνη των μελών είναι απεριόριστη και στα συνεργατικά ταμειυτήρια, όπου η ευθύνη των μελών είναι περιορισμένη. Τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν τραπεζικές υπηρεσίες σε όλη την ελεύθερη κυπριακή επικράτεια και δραστηριοποιούνται τόσο στην ύπαιθρο όσο και στις πόλεις.

Ο Συνεργατικός Πιστωτικός Τομέας αποτελεί το πλέον εύρωστο τμήμα του Συνεργατικού Κινήματος. Η ευρωστία του τομέα εκφράζεται κυρίως με τη ραγδαία αύξηση των καταθέσεων, την οικονομική δυνατότητα των εταιρειών που τον αποτελούν να ανταποκρίνονται με άνεση στις δανειοληπτικές ανάγκες των μελών τους, καθώς και με τη συνεχή βελτίωση των αποθεματικών κεφαλαίων και της κεφαλαιουχικής τους βάσης.

Η συνεχής αύξηση του κύκλου εργασιών των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, η συνεχής διεύρυνση των αναγκών των μελών τους και οι γενικότερες συνθήκες της οικονομικής και κοινωνικής πραγματικότητας που επικράτησαν στην Κύπρο κατά τα τελευταία 30 περίπου χρόνια, οδήγησαν τις συνεργατικές εταιρείες στην υιοθέτηση εκσυγχρονιστικών προγραμμάτων με πολύ ευεργετικά αποτελέσματα. Μεταξύ άλλων, αξιοποιήθηκε η σύγχρονη τεχνολογία σε σημαντικό βαθμό, αναβαθμίστηκε και ενισχύθηκε το εργασιακό δυναμικό κατά τρόπο που να συνδυάζεται η εμπειρία με την επιστημονική γνώση, βελτιώθηκε το εργασιακό περιβάλλον και οι χώροι εξυπηρέτησης του κοινού με την ανέγερση πολλών καινούργιων κτιριακών εγκαταστάσεων και τον εκσυγχρονισμό άλλων και προσφέρθηκαν, στο μέτρο του δυνατού, νέα προϊόντα.

Στις ελεύθερες περιοχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο τέλος του 2002, λειτουργούσαν 362 συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα. Από αυτά τα 296 ήταν συνεργατικές πιστωτικές εταιρείες με απεριόριστη ευθύνη και τα υπόλοιπα 66 συνεργατικά ταμειυτήρια με περιορισμένη ευθύνη.

Τα μεγάλα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα και κυρίως αυτά που ανήκουν στα αστικά κέντρα λειτουργούν υποκαταστήματα για την καλύτερη εξυπηρέτηση των μελών τους. Έτσι, το δίκτυο του Συνεργατικού Πιστωτικού Τομέα που αποτελείται από 472 καταστήματα και 1.877 συνεργατικούς υπαλλήλους, διακλαδώνεται σε όλες τις κοινότητες της υπαίθρου και τις συνοικίες των πόλεων και προσφέρει με ευχέρεια υπηρεσίες στα μέλη και τους πελάτες του.

Δεσπόζουσα θέση στο Συνεργατικό Πιστωτικό Τομέα κατέχει η Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα για την ταυτότητα και το ρόλο της οποίας γίνεται εκτενής αναφορά στο κεφάλαιο οι Θεσμικοί Φορείς του Συνεργατικού Κινήματος.

Καταθέσεις: Τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα, από την αρχή της ίδρυσης τους, ενεργώντας μέσα στα πλαίσια που καθόριζαν οι συνεργατικές αρχές, προσπάθησαν και κατάφεραν να προωθήσουν την αποταμίευση και να καλλιεργήσουν αποταμιευτικό πνεύμα

στα ευρύτερα στρώματα της κυπριακής κοινωνίας. Η αυτοβοήθεια, η αλληλοβοήθεια και η διαχρονικότητα που επεδίωκαν, προϋπέθεταν την ύπαρξη των αναγκαίων χρηματικών κεφαλαίων για να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται στις αυξανόμενες ανάγκες των μελών τους. Η προώθηση της αποταμίευσης και η εμπιστοσύνη του κοινού που αναπτύχθηκε, οδήγησαν σταδιακά τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα σε οικονομική αυτάρκεια και τους έδωσαν τη δυνατότητα να ικανοποιούν τα μέλη τους και ταυτόχρονα να βρίσκονται μέσα στα πλαίσια της επίσημης νομισματικής πολιτικής του κράτους, τηρώντας τις εκάστοτε οδηγίες των αρμόδιων Αρχών.

Η ενίσχυση της αποταμίευσης, η άμεση εξυπηρέτηση των μελών, το χαμηλό κόστος των προσφερομένων υπηρεσιών, η ανθρώπινη προσέγγιση των πελατών και η ευρεία κοινωνική δραστηριότητα που ανέπτυξαν τα συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα είχαν ως αποτέλεσμα τη συγκέντρωση του ενός τρίτου των εγχώριων καταθέσεων ολόκληρης της οικονομίας. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, το σύνολο των καταθέσεων στις 31 Δεκεμβρίου 2002 έφθασε στα 3.513,4 εκ. λίρες σε σύγκριση με 902,9 εκ. λίρες που ήταν την αντίστοιχη ημερομηνία του 1990.

Δάνεια: Η παραχώρηση πιστωτικών διευκολύνσεων σε άτομα και σε οργανισμούς, δημόσιους και ιδιωτικούς, αποτελεί ουσιαστικά την οικονομική αξιοποίηση των καταθέσεων του κοινού που συσσωρεύονται στα ταμεία των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων. Η πραγματικότητα αυτή δημιούργησε την ανάγκη καθορισμού ορισμένων βασικών κριτηρίων, τα οποία εφαρμόζονται κατά την εξέταση των αιτήσεων για παραχώρηση δανείων. Τα κυριότερα κριτήρια είναι ο σκοπός για τον οποίο παραχωρείται το δάνειο, η εγγύηση που προσφέρεται για την ασφάλεια του δανείου και η οικονομική δυνατότητα του δανειολήπτη να ανταποκρίνεται στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει με τη σύναψη του.

Τα δάνεια που παραχωρούνται από τα συνεργατικά ιδρύματα διακρίνονται, με βάση το χρόνο εξόφλησης τους, σε βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Παραχωρούνται επίσης δάνεια σε τρεχούμενο λογαριασμό υπό μορφή δικαιώματος παρατραβήγματος και δάνεια για προκαταβολές έναντι της αξίας γεωργικών προϊόντων.

Με βάση τον σκοπό για τον οποίο εκδίδονται, τα δάνεια χωρίζονται σε γεωργικά, οικιστικά-οικοδομικά, προσωπικά-επαγγελματικά και δάνεια σε δημόσιες και τοπικές αρχές.

Γεωργικά δάνεια: Τα γεωργικά δάνεια παραχωρούνται στους γεωργούς με σκοπό τον εκσυγχρονισμό των μεθόδων παραγωγής, την απόκτηση από τους γεωργούς της

απαιτούμενης υλικοτεχνικής υποδομής, την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας και την οικονομική κάλυψη των γεωργών μέχρι να παραχθούν τα προϊόντα τους και να διατεθούν στην αγορά.

Το σύνολο των γεωργικών δανείων, τα οποία παραχωρούνται από τις τοπικές συνεργατικές εταιρείες και τη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, καλύπτουν περίπου Το 71% του συνόλου των δανείων που παραχωρούνται για γεωργικούς σκοπούς σε όλη την κυπριακή επικράτεια, που ελέγχεται από την Κυπριακή Κυβέρνηση, από όλους τους χρηματοδοτικούς οργανισμούς και το 4% περίπου των δανείων που το Συνεργατικό Κίνημα παραχωρεί για όλους τους σκοπούς.

Συνεργατικός τομέας Υπηρεσιών

Δεκαεπτά συνολικά συνεργατικές εταιρείες ασχολούνται με την παροχή διαφόρων υπηρεσιών ικανοποιώντας σημαντικές ανάγκες του Συνεργατικού Κινήματος και της κοινωνίας γενικότερα. Οι σημαντικότερες από τις εταιρείες αυτές είναι η Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία, για την οποία θα γίνει αναφορά στο κεφάλαιο ‘οι Θεσμικοί Φορείς του Συνεργατικού Κινήματος’, η Συνεργατική Εταιρεία Μηχανογράφησης(ΣΕΜ) Λτδ, η Συνεργατική Εταιρεία Ναυτιλιακών Υπηρεσιών Κύπρου (COMARINE) Λτδ, η Συνεργατική Ένωση Διακίνησης Σιτηρών (ΣΕΔΙΣ) Λτδ, η Παγκύπρια Συνεργατική Εταιρεία Ασφαλιστικών Υπηρεσιών Λτδ, το Παγκύπριο Συνεργατικό Ταμείο Υγείας Λτδ, η Παγκύπρια Συνεργατική Εταιρεία Κομμωτών Λτδ και η Συνεργατική Εταιρεία Λαχειοπωλών Λευκωσίας Λτδ. Οι υπόλοιπες εταιρείες που ανήκουν στον τομέα αυτό προσφέρουν διάφορες υπηρεσίες και έχουν περιορισμένο κύκλο εργασιών. **Συνεργατική Εταιρεία Ναυτιλιακών Υπηρεσιών Κύπρου (COMARINE) Λτδ:** Η COMARINE LTD ιδρύθηκε το 1965 στην Αμμόχωστο Οι τομείς δραστηριότητας της εταιρείας είναι οι εξής:

Ο ναυτιλιακός Τομέας που περιλαμβάνει την αντιπροσώπευση πλοίων, τις ναυλώσεις πλοίων, τις εκτελωνίσεις, τη διαμετακόμιση κ.λπ.

Ο τομέας των αερομεταφορών.

Ο τουριστικός τομέας.

Ο τομέας διαχείρισης του ξενοδοχείου Miramare.

Το ξενοδοχείο Miramare είναι κτισμένο στην κύρια παραλιακή περιοχή της Λεμεσού και ανήκει στην ιδιωτική εταιρεία Plaza Ltd, της οποίας αποκλειστικός μέτοχος είναι η

COMARINE LTD. Είναι ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων και διαθέτει 282 ευρύχωρα και άρτια επιπλωμένα δωμάτια συνολικής χωρητικότητας 552 κλινών. Διαθέτει επίσης άνετους και σύγχρονους χώρους και μπορεί να φιλοξενήσει συνέδρια, επιστημονικά σεμινάρια, διοργανώσεις κοινωνικού περιεχομένου κ.λπ.

Συνεργατική Ένωση Διακινήσεως Σιτηρών (ΣΕΔΙΣ) Λτδ: Η ΣΕΔΙΣ Λτδ ιδρύθηκε το 1966 από τις τοπικές συνεργατικές εταιρείες των χωριών των σιτοπαραγωγικών περιοχών. Είναι τριτοβάθμια συνεργατική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και έχει έδρα τη Λευκωσία. Μέλη της Εταιρείας είναι 289 πρωτοβάθμιες συνεργατικές εταιρείες, στις οποίες είναι μέλη οι σιτοπαραγωγοί ολόκληρης της Κύπρου.

Η εταιρεία, από το 1966 που ιδρύθηκε μέχρι σήμερα, εργάστηκε συστηματικά και μέσα στα θεσμικά πλαίσια και το νομικό καθεστώς που ίσχυαν, πρόσφερε σημαντικές υπηρεσίες στον αγροτικό κόσμο του τόπου μας. Ο σκοπός ίδρυσης της εταιρείας είναι ο συντονισμός της παραλαβής και της συγκέντρωσης των σιτηρών, η κατάλληλη αποθήκευση και συντήρηση τους σε ειδικά από 13 συνεργατικές εταιρείες. Είναι τριτοβάθμια συνεργατική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Ύστερα από την τούρκικη εισβολή του 1974, η εταιρεία εκτοπίστηκε και επαναδραστηριοποιήθηκε στη Λεμεσό διατηρώντας τα υποκαταστήματα της στη Λευκωσία και τη Λάρνακα.

Σκοπός της εταιρείας είναι η προσφορά υπηρεσιών στις χερσαίες, θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές και η άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα της τουριστικής βιομηχανίας.

Τα μέλη της Εταιρείας αυξήθηκαν σταδιακά στα 21 και είναι εταιρείες που ασχολούνται κυρίως με το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο. Θεωρείται μια από τις πιο εύρωστες και δυναμικές συνεργατικές εταιρείες και διαθέτει ψηλά αποθεματικά και περιουσιακά στοιχεία πολλών εκατομμυρίων λιρών.

Συνεργατική Εταιρεία Μηχανογράφησης (ΣΕΜ) Λτδ: Η ΣΕΜ Λτδ είναι τριτοβάθμια συνεργατική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και έχει την έδρα της στη Λευκωσία. Ιδρύθηκε το 1984 από δεκαπέντε μεγάλες συνεργατικές εταιρείες και τα μέλη της αυξήθηκαν σταδιακά στα 58.

Ο σκοπός της ίδρυσης της είναι η προσφορά εξειδικευμένων υπηρεσιών μηχανογράφησης στις συνεργατικές εταιρείες όλης της Κύπρου και η παραγωγή ολοκληρωμένων λύσεων στο τομέα της πληροφορικής για κάλυψη των αναγκών του

Συνεργατικού Κινήματος. Από το 1996 επέλεξε και εφαρμόζει την τραπεζική εφαρμογή “ΔΕΛΤΑ” ανταποκρινόμενη πλήρως στις σημερινές απαιτήσεις, κυρίως του πιστωτικού τομέα. Οι υπηρεσίες του συστήματος “ΔΕΛΤΑ” χρησιμοποιούνται σήμερα από 184 συνεργατικά πιστωτικά ιδρύματα. Στόχος της Εταιρείας είναι η σύνδεση του συστήματος με όλες τις εταιρείες του πιστωτικού τομέα, πράγμα που θα οδηγήσει στον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμισή τους.

Πέρα από την μηχανογράφηση και την παραγωγή προγραμμάτων πληροφορικής για τις συνεργατικές εταιρείες, η ΣΕΜ προσφέρει υπηρεσίες στη χρηματιστηριακή εταιρεία “Λευκόνοικο Χρηματιστηριακή Λτδ”, στην “Επενδυτική Εταιρεία Δήμητρα Λτδ” και στο Επενδυτικό Συγκρότημα Συνεργατικών Εταιριών “Λευκόνοικο” Λτδ του οποίου είναι ο τεχνικός σύμβουλος σε θέματα μηχανογράφησης και ηλεκτρονικών υπολογιστών. Οι συνολικές πωλήσεις της εταιρείας κατά το 2002 έφθασαν τα 3,1 εκ. λίρες. κατασκευασμένους χώρους, η διακίνηση τους στις αποθήκες των αρμοδίων Αρχών του κράτους, καθώς και η διεκπεραίωση των πληρωμών στους δικαιούχους παραγωγούς.

Η ΣΕΔΙΣ Λτδ, από πολύ νωρίς, συνεργαζόμενη με τις αγροτικές οργανώσεις της Κύπρου και την Πανελλήνια Συνεταιριστική Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών [ΠΑΣΕΓΕΣ] της Ελλάδας, και Χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες ξένων εμπειρογνομόνων, προχώρησε στην εκπόνηση μελετών για ορθή αντιμετώπιση των επιπτώσεων που πιθανόν να επιφέρει η εφαρμογή του κοινοτικού κεκτημένου στον τομέα των σιτηρών. Αναμένεται ότι η ΣΕΔΙΣ Λτδ με την πλήρη ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον τομέα της και γενικότερα στην υλοποίηση της αγροτικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας όπως λειτουργεί σήμερα, βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με τον όγκο της παραγωγής και τις συνθήκες που την επηρεάζουν. Κατά το έτος 2002, διακινήθηκαν συνολικά μέσω της εταιρείας 130.499 τόνοι σιτηρών αξίας 16,8 εκ. λιρών.

Παγκύπρια Συνεργατική Εταιρεία Ασφαλιστικών Υπηρεσιών Λτδ [Συνεργατική Ασφαλιστική]: Η Συνεργατική Ασφαλιστική είναι τρίτοβάθμια συνεργατική εταιρεία με μέλη πεντακόσιες πενήντα άλλες συνεργατικές εταιρείες. Είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και έχει έδρα τη Λευκωσία. Ιδρύθηκε το 1982 και έχει σκοπό να συνεργάζεται με τις ασφαλιστικές εταιρείες του ιδιωτικού τομέα και να προωθεί τις ομαδικές ασφαλίσσεις των υπαλλήλων και των μελών των συνεργατικών ιδρυμάτων στον κλάδο ζωής.

Η εταιρεία εξυπηρετεί σήμερα γύρω στις τριάντα πέντε χιλιάδες άτομα και οι εισφορές που συγκεντρώνει για αποπληρωμή των ασφαλιστρών ξεπερνούν τα 2,5 εκ. λίρες.

Παγκύπριο Συνεργατικό Ταμείο Υγείας Λτδ: Το Παγκύπριο Συνεργατικό Ταμείο Υγείας Λτδ είναι πρωτοβάθμια συνεργατική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Ιδρύθηκε το 1976 με σκοπό την προσφορά ομαδικής ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους συνεργατικούς υπαλλήλους και στα μέλη των οικογενειών τους με την ορθή διαχείριση των εισφορών των υπαλλήλων και των εργοδοτών τους.

Δραστηριοποιείται παγκύπρια, έχει σήμερα 2.073 μέλη και θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα ταμεία υγείας που λειτουργούν στην Κύπρο. Το 2002 εισέπραξε συνολικά 826,7 χιλ. λίρες και κατέβαλε για την ιατρική περίθαλψη των μελών του ποσό 799 χιλ. λίρες.

Παγκύπρια Συνεργατική Εταιρεία Κομμωτών Λτδ: Η Παγκύπρια Συνεργατική Εταιρεία Κομμωτών Λτδ ιδρύθηκε το 1966 και έχει έδρα τη Λευκωσία. Είναι πρωτοβάθμια συνεργατική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και έχει παγκύπριο χαρακτήρα. Ο σκοπός της εταιρείας είναι η εισαγωγή και η προμήθεια των μελών της με είδη κομμωτικής τέχνης.

Οι ετήσιες πωλήσεις εταιρείας κυμαίνονται γύρω στις 600 χιλ. λίρες.

Συνεργατική Εταιρεία Λαχειοπωλών Λευκωσίας Λτδ: Η Συνεργατική Εταιρεία Λαχειοπωλών Λευκωσίας Λτδ, είναι πρωτοβάθμια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Ιδρύθηκε το 1979 με σκοπό να συντονίσει τους λαχειοπώλες της Λευκωσίας και να καταστήσει την εργασία τους πιο αποδοτική προς όφελος των ιδίων. Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας ανέρχεται σήμερα γύρω στα 2,5 εκ. λίρες ετησίως.

Οι υπόλοιπες εταιρείες του Συνεργατικού Τομέα Υπηρεσιών είναι μικρότερες και προσφέρουν στα μέλη τους διαφόρων ειδών υπηρεσίες όπως είναι οι υπηρεσίες προς τους ράπτες, τους υποδηματοποιούς Λεμεσού, τους χειροτέχνες των Λευκάρων, τους αγγειοπλάστες του Κόρνου και άλλους.

3.6 Συνεργατικές αξίες

Οι συνεργατικές αξίες και οι συνεργατικές αρχές, όπως καθορίζονται στο καταστατικό της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, συνθέτουν τη συνεργατική ταυτότητα που πρέπει να έχει κάθε συνεργατική εταιρεία. Κατά συνέπεια η μη τήρηση των συνεργατικών αξιών ή η μη εφαρμογή των συνεργατικών αρχών από ένα συνεργατικό ίδρυμα

οδηγεί σε σοβαρά ελλείμματα και δημιουργεί αποστάσεις μεταξύ της συνεργατικής θεωρίας και της πρακτικής που εφαρμόζει.

Όπως αναφέρεται στο καταστατικό της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης,

«Οι συνεργατικές εταιρείες, βασίζονται στις αξίες της αυτοβοήθειας, της αυτοευθύνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης. Σύμφωνα με τη συνεργατική παράδοση, τα μέλη των συνεργατικών εταιρειών πιστεύουν στις ηθικές αξίες της εντιμότητας, της ειλικρίνειας, της κοινωνικής ευθύνης και της μέριμνας για τους άλλους».

Οι συνεργατικές αξίες βρίσκονται πάντοτε στην επικαιρότητα και έχουν διαχρονικό χαρακτήρα. Στην πραγματικότητα επεκτείνονται πέρα από τα όρια της συνεργατικής πρακτικής και προσδιορίζουν το κοινωνικό «ιδεώδες» που επιδιώκεται από τις σύγχρονες κοινωνίες. Τα συνεργατικά κινήματα των διαφόρων χωρών, που θεμελιώθηκαν και λειτούργησαν βασιζόμενα σε αυτές τις αξίες, πέτυχαν απόλυτα στους στόχους που έθεσαν.

Οι συνεργατικές αξίες καλύπτουν όλο το συνεργατικό οικοδόμημα. Προσδιορίζουν πρώτα την αυτοβοήθεια και την αυτοευθύνη ως τις μεθόδους εξασφάλισης και σωστής διαχείρισης των μέσων που απαιτούνται για την επιτέλεση του έργου των συνεργατικών εταιρειών. Καθορίζουν ακολούθως τις μεθοδολογίες λειτουργίας και προσέγγισης των μελών τους που είναι η δημοκρατία, η ισονομία, η ισότητα και η αλληλεγγύη.

Παράλληλα, προσδιορίζονται οι ηθικές αξίες που πρέπει να χαρακτηρίζουν τη συμπεριφορά των μελών. Οι αξίες αυτές που είναι η εντιμότητα, η ειλικρίνεια, η κοινωνική ευθύνη και η μέριμνα, για τους άλλους, καλλιεργούνται μεταξύ των μελών από τις ίδιες της συνεργατικές εταιρείες. Ιστορικά παρατηρείται ότι η καλλιέργεια των συνεργατικών αξιών στα μέλη αποτελούσε σημαντικό μέρος των πλεονασμάτων τους για τη δημιουργία των υποδομών που απαιτούνταν για το σκοπό αυτό. Σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις οι κανονισμοί λειτουργίας ορισμένων συνεργατικών εταιρειών περιελάμβαναν σχετική πρόνοια, η οποία προέβλεπε ότι άτομα με χαμηλό ηθικό υπόβαθρο δεν μπορούσαν να αποκτήσουν την ιδιότητα του μέλους.

3.7 Το 2012 Διεθνές Έτος Συνεργατισμού

Η Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών με την Απόφαση 64/136 που πήρε στις 18 Δεκεμβρίου του 2009 κήρυξε το έτος 2012 Διεθνές Έτος Συνεργατισμού. Κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Συνέδριο, το οποίο συγχρηματοδότησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πραγματοποιήθηκε στις 28 και 29 Σεπτεμβρίου 2012, έγινε στο Συνεδριακό Κέντρο «ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ» στη Λευκωσία, και παρευρέθησαν εκπρόσωποι και συμμετέχοντες από περισσότερες από 52 χώρες.

Η αυτή η απόφαση πάρθηκε ομόφωνα από όλα τα συνεργατικά κινήματα παγκοσμίως. Θεωρήθηκε εξίσου σημαντικό επίσης από πολλούς διεθνείς και εθνικούς οργανισμούς, που θεωρούν ότι η κοινωνική οικονομία και ειδικότερα η συνεργατική οικονομία μπορεί να αποτελέσει μεγάλο ρόλο στην άμβλυση των προβλημάτων που ταλαιπωρούν τη διεθνή κοινότητα κυρίως στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα.

Οι τρεις κυριότεροι στόχοι του Διεθνές Έτος Συνεργατισμού, όπως ορίστηκαν από την Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών είναι :

1. Να γίνει γνωστή στο κοινό, η συνεισφορά του Συνεργατισμού στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, καθώς και η επίτευξη των αποδεκτών διεθνών στόχων ανάπτυξης.
2. Να προωθηθεί η δημιουργία, καθώς και η ανάπτυξη των Συνεργατικών Εταιρειών για την κοινωνική και οικονομική ενδυνάμωση, η δυνατότητα τους να βοηθούν τα άτομα που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών, της νεολαίας, των ανάπηρων, των ηλικιωμένων ατόμων, κ.λπ.
3. Να δημιουργηθεί ακόμα πιο κατάλληλο περιβάλλον για εγκαθίδρυση πολιτικών, θεσμών και κανόνων που θα συμβάλλουν στη δημιουργία, την σταθερότητα και την σταθερότητα των Συνεργατικών Εταιρειών.

3.8 Οι συγχωνεύσεις των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης

Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε. Ε) και την ανάγκη προσαρμογής των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (Σ.Π.Ι) με το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο, ενδείκνυται τα Σ.Π.Ι αναδιοργανωθούν / συγχωνευθούν έτσι ώστε να

ενδυναμωθούν και να γίνουν ικανά να ανταποκριθούν με επιτυχία στις προκλήσεις που εμφανίζονται μέσα στο καινούργιο και έντονα ανταγωνιστικό τραπεζικό περιβάλλον.

Στόχος της αναδιοργάνωσης / συγχώνευσης των Συνεργατικών Εταιρειών είναι η ενίσχυση των Σ.Π.Ι να μπορούν να προσφέρουν στα μέλη τους αυξημένες πιστώσεις, που να ικανοποιούν πλήρως τις σημερινές τους ανάγκες, καθώς και την προσφορά Υπηρεσιών σε νέους τομείς, όπως τον ασφαλιστικός τομέας, τον τομέα του ξένου συναλλάγματος, την παραχώρηση δανείων σε Εταιρείες και γενικά όλες τις Υπηρεσίες που προσφέρει ο Τραπεζικός Τομέας του τόπου.

Σκοπός και στόχος των συγχωνεύσεων των Συνεργατικών Πιστωτικών Εταιρειών είναι η δημιουργία οικονομικά αξιόπιστων και εύρωστων οργανισμών έτσι ώστε να αποκτήσουν την απαιτούμενη ικανότητα, να εκσυγχρονιστούν με τεχνολογικά, να προσφέρουν αναβαθμισμένες Υπηρεσίες στα μέλη και τους πελάτες καθώς και να υιοθετήσουν τις αναγκαίες διαδικασίες που κατά κάποιο τρόπο να καταστούν ανταγωνιστικές έναντι των άλλων Τραπεζικών Οργανισμών.

3.8.1 Ο όρος συγχώνευση

Συγχώνευση ονομάζεται η πράξη με την οποία μία ή περισσότερες επιχειρήσεις λύνονται χωρίς να ακολουθήσει η εκκαθάρισή τους, ενώ ταυτόχρονα μεταβιβάζουν το σύνολο της περιουσίας τους έναντι ανταλλάγματος σε άλλη επιχείρηση, η οποία είτε προϋπάρχει είτε δημιουργείτε για το σκοπό αυτό. Ανάλογα με το μέγεθος των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων η συγχώνευση μπορεί να χαρακτηριστεί ως «συγχώνευση μεταξύ ίσων» (merge of equals) ή «συγχώνευση μεταξύ άνισων» (merge of unequals).

3.8.1.1 Είδη Συγχωνεύσεων

Οι συνενώσεις τραπεζών μπορούν να διαχωριστούν στις εξής υποκατηγορίες:

A) Οριζόντια ενοποίηση (horizontal integration): Η συνένωση δύο ή περισσότερων εταιρειών που ασχολούνται στην παραγωγή του ίδιου ή παρόμοιων προϊόντων και λειτουργούν στο ίδιο στάδιο παραγωγής, ενώ απευθύνονται στην ίδια ή σε διαφορετική αγορά.

Β) Κάθετη ενοποίηση (vertical integration): Είναι η συνένωση δύο ή περισσότερων εταιρειών για τη παραγωγή του ίδιου προϊόντος, οι οποίες όμως λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα παραγωγής του προϊόντος. Δηλαδή, μια εταιρεία έχει την ευθύνη για την παραγωγή των πρώτων υλών που απαιτούνται για το τελικό προϊόν, ενώ η άλλη για την πώληση αυτού του προϊόντος.

Γ) Συγκεντρωτική ενοποίηση (concentric integration): Στην περίπτωση αυτή ενοποιούνται δύο ή περισσότερες εταιρείες που έχουν παρόμοια τεχνολογία παραγωγής, καθώς και παρόμοιες τεχνικές μάρκετινγκ, οι οποίες όμως παράγουν παρόμοια αλλά όχι τα ίδια προϊόντα.

Δ) Συσπειρωμένη ενοποίηση (conglomerate): Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι εταιρείες που συμπράττουν, παράγουν διαφορετικά προϊόντα, χρησιμοποιούν διαφορετική τεχνολογία παραγωγής, διαφορετικές τεχνικές μάρκετινγκ, στοχεύουν σε διαφορετικό καταναλωτικό κοινό, δηλαδή γενικότερα δεν έχουν καμία ομοιότητα μεταξύ τους.

3.9 Οι συγχωνεύσεις ως μέτρο επιβίωσης στη σύγχρονη οικονομική κρίση

Η διεθνοποίηση των εθνικών οικονομιών, που οδήγησε στην απελευθέρωση των αγορών και στην κατακόρυφη αύξηση των ανταγωνιστικών πιέσεων, διαφοροποίησε το οικονομικό περιβάλλον των συνεργατικών εταιρειών. Η μικρή συνεργατική εταιρεία, που στο παρελθόν ανθούσε οικονομικά και εξυπηρετούσε τα περιορισμένα σε αριθμό μέλη της, δέχεται σήμερα τις επιπτώσεις που διαμορφώνονται από τις σημαντικές εξελίξεις, που σημειώνονται στο οικονομικό πεδίο. Οι συνεργατικές εταιρείες έχουν καθήκον έναντι των μελών τους να αντιδράσουν έγκαιρα, για να διασφαλίσουν πρώτα την επιβίωση και ακολούθως την περαιτέρω ανάπτυξη τους. Οι συγχωνεύσεις των μικρών συνεργατικών εταιρειών και η συγκρότηση μεγαλύτερων, απαντούν στις ανάγκες που δημιούργησε η νέα οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα.

Οι συνεργατικές εταιρείες έχουν ως κύριο και βασικό σκοπό την άμεση ή έμμεση εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων των μελών τους. Σε περίπτωση που ο σκοπός αυτός πάψει να υπάρχει, τότε η εταιρεία οδηγείται κατά κανόνα σε οικονομικό μαρασμό, σε απαξίωση και σταδιακά σε διάλυση. Οι υπόλοιποι σκοποί, που απορρέουν από τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα και τους κοινωφελείς προσανατολισμούς του συνεργατικού κινήματος, έπονται και συμπληρώνουν το βασικό σκοπό. Η πραγματικότητα αυτή, που είναι εμπειρικά τεκμηριωμένη, συνάδει απόλυτα με την ανθρώπινη φύση. Μια συνεργατική

εταιρεία, που αδυνατεί να ανταποκριθεί στις οικονομικές ανάγκες των μελών της, δεν μπορεί –και δεν έχει τα μέσα– να επιτελέσει οποιονδήποτε άλλο έργο, ή να θέσει συμπληρωματικά άλλους σκοπούς.

Παράλληλα ο βαθμός της εξυπηρέτησης των οικονομικών συμφερόντων των μελών δεν έχει στατικό χαρακτήρα. Εξαρτάται απόλυτα από τις ανθρώπινες ανάγκες, που παρουσιάζονται σε κάθε χρονική περίοδο και από την ένταση με την οποία εκδηλώνονται. Η περιορισμένη εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων των μελών οδηγεί στην εξασθένηση της ίδιας της εταιρείας. Η εμπιστοσύνη προς αυτήν περιστέλλεται και τα μέλη υποχρεώνονται να αναζητήσουν εναλλακτικές διεξόδους, για να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Ακολούθως, η συνεργατική συνοχή αμβλύνεται, τα μέλη αποπροσανατολίζονται σταδιακά και η συνεργατική εταιρεία μεταβάλλεται από παράγοντα προσέλευσης και συνεχούς εξυπηρέτησης των μελών της, σε παράγοντα περιστασιακής αξιοποίησης της από αυτά.

Για παράδειγμα, είναι εύλογο, όταν μια συνεργατική εταιρεία διάθεσης γεωργικών προϊόντων αδυνατεί να παραλάβει όλη τη γεωργική παραγωγή και να την εμπορευθεί με τον αποδοτικότερο για τον παραγωγό τρόπο, οι παραγωγοί να αναζητήσουν άλλες διόδους διάθεσης των προϊόντων τους. Όπως επίσης είναι εύλογο, όταν σε ένα συνεργατικό πιστωτικό ίδρυμα οι δυνατότητες δανεισμού είναι περιορισμένες, τα μέλη του να αναζητήσουν άλλες πηγές χρηματοδότησης, στις περιπτώσεις που θα θελήσουν να ικανοποιήσουν ανάγκες, που συνεπάγονται ψηλότερο κόστος από το όριο δανεισμού της εταιρείας τους.

Κατά συνέπεια, η κάθε συνεργατική εταιρεία έχει καθήκον να εργάζεται συνεχώς, για να είναι σε θέση να συμβαδίζει με την ικανοποίηση των εκάστοτε οικονομικών αναγκών των μελών της. Η διεθνοποίηση της οικονομίας γενικά, αλλά και η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση ειδικότερα, καθιστούν την εφαρμογή αυτού του γενικού κανόνα θέμα άμεσης και ύψιστης προτεραιότητας. Τα οικονομικά και κοινωνικά δεδομένα, που ίσχυαν πριν από μερικά χρόνια έχουν διαφοροποιηθεί δραματικά. Η διαφοροποίηση αυτή θα συνεχίσει να διευρύνεται και να εντείνεται συνεχώς. Η συνεργατική αλληλεγγύη από μόνη της δεν διασφαλίζει σήμερα το οικονομικό μέλλον των συνεργατικών εταιρειών. Η συνεργατική αλληλεγγύη, για να είναι αποτελεσματική, πρέπει να συμπορεύεται με τη συνεχή βελτίωση των οικονομικών δυνατοτήτων των συνεργατικών εταιρειών και την ικανότητα τους να εξυπηρετούν απρόσκοπτα και με σύγχρονους τρόπους και μεθόδους τα μέλη τους.

Καθώς διανύουμε τον αιώνα της ψηφιακής τεχνολογίας, του κυβερνοχώρου και της πληροφορίας, συνιστά κορυφαίο λάθος και επικίνδυνη επιλογή, το συνεργατικό κίνημα να παραμείνει προσκολλημένο στις πρακτικές, τις πολιτικές και τις μεθόδους του παρελθόντος. Η αναδίφηση στη συνεργατική ιστορία είναι αναμφισβήτητα χρήσιμη και αναγκαία, όταν στοχεύει στην εξέταση, την ανάλυση και την αξιολόγηση των ουσιωδών χαρακτηριστικών του συνεργατικού θεσμού, που παρέμειναν αμετάβλητα στο χώρο και ανεξίτηλα στο χρόνο.

Η επέκταση όμως των καθ' όλα επιτυχημένων πρακτικών του παρελθόντος στον 21ο αιώνα και ο εφησυχασμός ότι με τις πρακτικές αυτές θα αντιμετωπιστούν τα σημερινά και τα μελλοντικά προβλήματα, δεν βρίσκονται στη σφαίρα του ρεαλισμού. Το συνεργατικό κίνημα, για να μπορέσει να επιβιώσει χρειάζεται να προσαρμοστεί στα δεδομένα της σύγχρονης εποχής. Όπως έλεγε και ο κορυφαίος Γάλλος συνεταιριστής C. Gide, “Η απόδειξη της αξίας ενός κινήματος δεν εστιάζεται στη διάρκεια, αλλά στην ικανότητα αναγέννησής του”.

3.10 Συνένωση των Δυνάμεων των Μικρών Συνεργατικών Εταιρειών

Οι πολύ σοβαρές διαφοροποιήσεις που δέχθηκε το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον της Κύπρου ύστερα από την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίες προστέθηκαν στις αλλαγές που επήλθαν με την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, επέβαλαν στις οικονομικές μονάδες νέες προσεγγίσεις στον τρόπο της δράσης και της λειτουργίας τους. Οι βασικοί λόγοι που οδήγησαν σε αυτές τις αλλαγές, συνοψίζονται στους ακόλουθους δύο: Ο πρώτος λόγος είναι η αντιμετώπιση των ανταγωνιστικών πιέσεων που δέχονται οι κυπριακές επιχειρήσεις από τις ομοειδείς επιχειρήσεις του εξωτερικού και ιδιαίτερα της Ευρώπης και ο δεύτερος, η αξιοποίηση των ευκαιριών που τους προσφέρει το νέο ευρωπαϊκό κυρίως περιβάλλον για ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών και επέκταση των δραστηριοτήτων τους. Βέβαια οι αλλαγές συντελούνται και κλιμακώνονται σταδιακά. Εκείνο όμως, που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι ότι η ανάγκη για τις αλλαγές αυτές άρχισε να αφομοιώνεται από το επιχειρηματικό κοινό της Κύπρου. Έτσι παρατηρούμε ότι η μικρή και κλειστή επιχείρηση, που στο παρελθόν εργάστηκε πολύ αποδοτικά, αναζητά σήμερα ευρύτερες συνεργασίες. Οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις εταιρειών, η αναζήτηση στρατηγικών συνεργατών κ.λπ. αποτελούν θέματα, που απασχολούν καθημερινά την οικονομική επικαιρότητα.

Ο συνεργατικός τομέας, ως αναπόσπαστο τμήμα της κυπριακής οικονομίας, δέχεται, στην παρούσα συγκυρία, τις ίδιες επιδράσεις που δέχονται και οι υπόλοιποι τομείς της οικονομίας. Γίνεται ευρέως κατανοητό ότι οι επιδράσεις αυτές θα είναι μόνιμες, αφού η Κύπρος επέλεξε την ευρωπαϊκή πορεία και κατάφερε να είναι σήμερα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το γεγονός αυτό ώθησε τους αρμόδιους φορείς του συνεργατικού κινήματος να προωθήσουν προγράμματα ενίσχυσης των συνεργατικών εταιρειών με στόχο την προσαρμογή τους στα νέα δεδομένα.

Το βασικό πρόγραμμα ενίσχυσης των συνεργατικών εταιρειών είναι το πρόγραμμα των συγχωνεύσεων των μικρών εταιρειών πάνω σε γεωγραφική ή λειτουργική βάση. Τέτοιου είδους προγράμματα, με διάφορες βέβαια παραλλαγές, εφαρμόζονται προ πολλού και σε άλλες χώρες, κυρίως της Ευρώπης, με πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα. Οι συγχωνεύσεις αυτές γίνονται σε όλους τους τομείς της συνεταιριστικής οικονομίας. Είναι φυσικό σε κάθε χώρα να δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στους τομείς εκείνους, που η συνεργατική δραστηριότητα παρουσιάζει μεγαλύτερη έκταση και υψηλότερη ένταση. Στην Ελλάδα για παράδειγμα, δίδεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις συγχωνεύσεις των αγροτικών συνεταιρισμών. Στην Κύπρο το μεγαλύτερο ενδιαφέρον επικεντρώνεται στον πιστωτικό τομέα, που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη, χωρίς βέβαια τούτο να σημαίνει ότι υποβαθμίζεται η σημασία των συγχωνεύσεων, που είναι επιβεβλημένες και στους υπόλοιπους συνεργατικούς τομείς.

3.11 Διαδικασία Συγχώνευσης Συνεργατικών Εταιρειών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου, οι εταιρείες, που προτίθενται να συγχωνευθούν διακρίνονται στις μεταφέρουσες συνεργατικές εταιρείες και στις αποδεχόμενες συνεργατικές εταιρείες. Μεταφέρουσες καλούνται οι εταιρείες εκείνες, που αποδέχονται να μεταφέρουν το ενεργητικό και το παθητικό τους στην εταιρεία με την οποία θα συγχωνευτούν με βάση συμφωνία την οποία θα συνάψουν μεταξύ τους. Αποδεχόμενη ονομάζεται η εταιρεία εκείνη, που αναλαμβάνει τη νομική υποχρέωση να αποδεχθεί το ενεργητικό και το παθητικό καθώς και τα μέλη της μεταφέρουσας εταιρείας.

Το πρόγραμμα των συγχωνεύσεων εφαρμόζεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 49Γ του Νόμου περί Συνεργατικών Εταιρειών. Σύμφωνα με το άρθρο 49Γ η συγχώνευση δύο ή περισσότερων συνεργατικών εταιρειών προϋποθέτει τη λήψη σχετικών αποφάσεων, που λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία σε Ειδικές Γενικές Συνελεύσεις των μελών των

ενδιαφερομένων εταιρειών, που συγκαλούνται, εξ όσων απορρέει από το πιο πάνω άρθρο, ειδικά για το σκοπό αυτό. Σύμφωνα με τη Νομοθεσία, η διαδικασία συγχώνευσης ακολουθεί διαδοχικά τα ακόλουθα βήματα:

1. Ειδική Γενική Συνέλευση:

Η Ειδική Γενική Συνέλευση συγκαλείται από την επιτροπεία ή από το εποπτικό συμβούλιο κάθε συνεργατικής εταιρείας, η οποία αποφάσισε να συγχωνευθεί με άλλες εταιρείες [άρθρο 49Δ(1)]. Στο άρθρο 49Γ καθορίζεται ο ελάχιστος αριθμός των μελών, που πρέπει να συμμετέχουν στην ειδική γενική συνέλευση της κάθε συνεργατικής εταιρείας. Συγκεκριμένα προβλέπονται τα ακόλουθα:

- α. Σε περίπτωση εταιρείας, η οποία αποτελείται από λιγότερα από 100 μέλη απαιτείται να παρίσταται τουλάχιστον το 80% των μελών.
- β. Σε περίπτωση εταιρείας, η οποία αποτελείται από περισσότερα από 100, αλλά όχι περισσότερα από 200 μέλη, απαιτείται να παρίστανται τουλάχιστον 80 μέλη.
- γ. Σε περίπτωση εταιρείας, η οποία αποτελείται από περισσότερα από 200, αλλά όχι περισσότερα από 500 μέλη, απαιτείται να παρίστανται τουλάχιστον 150 μέλη.
- δ. Σε περίπτωση εταιρείας, η οποία αποτελείται από περισσότερα από 500 μέλη, αλλά όχι περισσότερα από 1.000 μέλη, απαιτείται να παρίστανται τουλάχιστον 250 μέλη.
- ε. Σε περίπτωση εταιρείας, η οποία αποτελείται από περισσότερα από 1.000, αλλά όχι περισσότερα από 2.000 μέλη, απαιτείται να παρίστανται τουλάχιστον 400 μέλη.
- στ. Σε περίπτωση εταιρείας, η οποία αποτελείται από περισσότερα από 2.000 μέλη, αλλά όχι περισσότερα από 4.000 μέλη, απαιτείται να παρίστανται τουλάχιστον 750 μέλη.
- ζ. Σε περίπτωση εταιρείας, η οποία αποτελείται από περισσότερα από 4.000 μέλη, απαιτείται να παρίστανται τουλάχιστον 1.000 μέλη.

Ο νομοθέτης έχοντας επίγνωση της ανάγκης για άμεση και αποτελεσματική διαχείριση του θέματος, κατ' εξαίρεση των συνεργατικών θέσμιων, προέβλεψε ότι τα μέλη μπορούν να παρίστανται στις ειδικές αυτές συνελεύσεις, είτε προσωπικά, είτε με αντιπρόσωπο τους [Τροποποιητικός Νόμος (αρ.3) του 2005 παρ. 7]. Η ειδική γενική συνέλευση της μεταφέρουσας εταιρείας, αν συμφωνεί με τη διαδικασία συγχώνευσης, εξουσιοδοτεί με απόφαση της τα διοικητικά όργανα να προχωρήσουν στη συνομολόγηση έγγραφης συμφωνίας με την αποδεχόμενη εταιρεία, η οποία θα προβλέπει τη μεταφορά του ενεργητικού και του παθητικού της μεταφέρουσας στην αποδεχόμενη συνεργατική εταιρεία. Κατά αντιστοιχία, η ειδική γενική συνέλευση της αποδεχόμενης εταιρείας με απόφαση της θα

εξουσιοδοτήσει τα διοικητικά της όργανα να προχωρήσουν στην συνολολόγηση έγγραφης συμφωνίας με την μεταφέρουσα εταιρεία, η οποία θα προβλέπει την αποδοχή του ενεργητικού και του παθητικού της μεταφέρουσας στην αποδεχόμενη συνεργατική εταιρεία.

2. Ενημέρωση καταθετών και πιστωτών:

Η μεταφέρουσα εταιρεία, σύμφωνα με το άρθρο 49Δ(1), γνωστοποιεί στους καταθέτες και στους πιστωτές της την απόφαση της ειδικής γενικής συνέλευσης των μελών της.

3. Υπογραφή συμφωνίας:

Αφού παρέλθουν δεκαπέντε μέρες από την ημερομηνία γνωστοποίησης της απόφασης της ειδικής γενικής συνέλευσης της μεταφέρουσας εταιρείας στους καταθέτες και στους πιστωτές της, ο γραμματέας, ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής και των δύο εταιρειών υπογράφουν τη συμφωνία. Μέσα στις επόμενες δέκα μέρες από την ημέρα της υπογραφής, η συμφωνία υποβάλλεται στον Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών εταιρειών μαζί με τις σχετικές αποφάσεις που πήραν οι ειδικές γενικές συνελεύσεις (Άρθρο 49Ε).

4. Διαχείριση της συμφωνίας από τον Έφορο:

Ο Έφορος εγγράφει τη συμφωνία και τότε μόνο η συμφωνία αποκτά νομική ισχύ [Άρθρο 49Δ(2)]. Η συμφωνία πριν από την εγγραφή της από τον Έφορο ουδεμία νομική ισχύ έχει. Ακολούθως ο Έφορος εκδίδει άμεσα διαταγή με την οποία ακυρώνεται η εγγραφή της μεταφέρουσας εταιρείας. Η μεταφέρουσα εταιρεία διαλύεται από την ημέρα της έκδοσης της διαταγής από τον Έφορο [Άρθρο 49Δ(3)]. Η εγγραφή της συμφωνίας μεταφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 49ΣΤ(1), αποτελεί επαρκή απόδειξη,

α. Για τη μεταφορά όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της μεταφέρουσας στην αποδεχόμενη εταιρεία και,

β. Ότι η αποδεχόμενη Εταιρεία θα διαδεχθεί τη μεταφέρουσα εξ ολοκλήρου σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της και ότι όλες οι πράξεις, τα συμβόλαια και τα άλλα έγγραφα της μεταφέρουσας εταιρείας θα συνεχίσουν να ισχύουν.

Ο Νόμος προβλέπει σαφέστατα ότι η μεταφορά δεν επηρεάζει οποιοδήποτε από τα δικαιώματα των πιστωτών [Άρθρο 49ΣΤ(3)].

Τα μέλη της μεταφέρουσας εταιρείας [Άρθρο 49Δ(2)] με την εγγραφή της συμφωνίας από τον Έφορο καθίστανται μέλη της αποδεχόμενης εταιρείας. Το ίδιο όμως άρθρο,

ικανοποιώντας την πρώτη συνεργατική αρχή, (1) παρέχει το δικαίωμα στα μέλη της μεταφέρουσας εταιρείας να μην αποδεχτούν να γίνουν μέλη της αποδεχόμενης εταιρείας, αρκεί να εκφράσουν γραπτώς την αντίθετη άποψη τους.

5. Ενημέρωση πιστωτών

Μέσα στις επόμενες δεκαπέντε μέρες από την ημερομηνία που θα εγγραφεί η συμφωνία από τον Έφορο, ο γραμματέας της αποδεχόμενης εταιρείας ενημερώνει με επιστολή κάθε πιστωτή της μεταφέρουσας εταιρείας,

- α. Για το γεγονός της μεταφοράς,
- β. Για την ημερομηνία της μεταφοράς,
- γ. Για το όνομα της αποδεχόμενης εταιρείας και
- δ. Για τη διεύθυνση της αποδεχόμενης εταιρείας [Άρθρο 49ΣΤ(4)].

Συνοπτικός πίνακας Συγχωνεύσεων:

	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>(1/03/2013)*</u>
Υφιστάμενα ΣΠΙ 1/1	359	347	293	170	118	112	110	101	96
Συγχωνευθέντα / Διαλυθέντα	10	54	123	52	6	2	9	5	3
Υπό Εκκαθάριση	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Υφιστάμενα ΣΠΙ 31/12*	347	293	170	118	112	110	101	96	93

Κεφάλαιο 4: Συμπεράσματα

Οι συνεργατικές εταιρείες έχουν ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα με την έννοια ότι τοποθετούν τον άνθρωπο υπεράνω οποιασδήποτε αρχής ή αξίας και προσπαθούν να τον υπηρετήσουν ως κοινωνική μονάδα αξιοποιώντας παραγωγικά τη συλλογική δράση των μελών τους. Αυτός είναι ο σκοπός της ίδρυσης τους και αυτός είναι ο λόγος που εκδηλώνουν και διαβαθμίζουν τη δραστηριότητα τους σύμφωνα με την κατηγορία, την έκταση και την ένταση των ανθρωπίνων αναγκών. Το στοιχείο του κέρδους δεν συγκαταλέγεται στις προτεραιότητες τους ούτε και τίθεται ως προϋπόθεση στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητάς τους. Απλώς τα πλεονάσματα, που δημιουργούν χρησιμοποιούνται ως εργαλεία ενίσχυσης της συλλογικής τους δράσης και ως μέσα αναβάθμισης της εξυπηρέτησης, που προσφέρουν στον άνθρωπο και στην κοινωνία.

Βεβαίως οι συνεργατικές εταιρείες, για να είναι σε θέση να επιτελούν απρόσκοπτα το ρόλο τους, έχουν υποχρέωση να εξασφαλίζουν τις εκάστοτε προϋποθέσεις, που τους επιβάλλουν οι συνθήκες, οι οποίες επικρατούν στο κοινωνικό και οικονομικό τους περίγυρο. Η διεθνοποίηση των εθνικών οικονομιών, η απελευθέρωση των αγορών, η υιοθέτηση του μοντέλου της ελεύθερης ανταγωνιστικής αγοράς, η όξυνση του ανταγωνισμού και η κατάργηση του προστατευτισμού είναι μερικά από τα στοιχεία, τα οποία συνθέτουν σήμερα το κοινωνικό και οικονομικό τους περιβάλλον. Οι συνεργατικές εταιρείες είναι υποχρεωμένες να αντιμετωπίζουν άμεσα τις δυσκολίες, που φυσιολογικά απορρέουν από το περιβάλλον αυτό και παράλληλα να αξιοποιούν τις ευκαιρίες, που το ίδιο περιβάλλον τους προσφέρει.

Για να πετύχουν σε αυτούς τους στόχους είναι υποχρεωμένες να βαδίζουν ταυτόχρονα σε δύο παράλληλους δρόμους. Ο πρώτος δρόμος αφορά τη συνεργατική συνοχή. Η συνεργατική συνοχή επιτυγχάνεται με την εφαρμογή των Συνεργατικών Αξιών και των Συνεργατικών Αρχών. Το απόφθεγμα “ο καθένας για όλους και όλοι για τον καθένα” εκφράζει πολύ εύστοχα την ενδεδειγμένη μεθοδολογία, που αποτελεί τη συνισταμένη των συνεργατικών ιδεωδών. Εκφράζει όμως ταυτόχρονα και την υποχρέωση όλων, τόσο σε επίπεδο ατόμων, όσο και σε επίπεδο εταιρειών, να κατανοούν πρώτα και ακολούθως να εναρμονίζουν τη δράση και τη συμπεριφορά τους με το νόημα του θεμελιακού αυτού αξιώματος.

Ο δεύτερος δρόμος εκφράζεται με την έννοια “εκσυγχρονισμός”. μια έννοια που κατονομάζεται βάνουσα στο σύγχρονο κόσμο και όχι απανίως χρησιμοποιείται ως σύνθημα εντυπωσιασμού. Για τις ανάγκες της παρούσας παραγράφου θα λέγαμε ότι “εκσυγχρονισμός” αποτελεί μια συνεχή διαδικασία εναρμόνισης και διαχείρισης του αποτελέσματος της παραγωγής - με ότι αυτό συνεπάγεται - με τις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι πολλές φορές, τις περισσότερες καλοπροαίρετα, ορισμένοι από άγνοια ή υπερβάλλοντα ζήλο, δημιουργούν το φαινόμενο σοβαρών στρεβλώσεων στην εφαρμογή της συνεργατικής φιλοσοφίας με το πρόσχημα ότι τούτο αποτελεί αναγκαιότητα της εποχής και βήμα εκσυγχρονισμού.

Το φαινόμενο αυτό είναι επικίνδυνο και πρέπει να αντιμετωπίζεται στη γένεση του. Οι συνεργατικοί κανόνες αξιοποιούνται για να υπηρετήσουν τον άνθρωπο. Δεν παραποιούνται με στόχο να ικανοποιηθούν σκοπιμότητες, να προαχθούν πρόσκαιρα συμφέροντα και επιδιώξεις ή να επιλυθούν προβλήματα τα οποία ανακύπτουν από τη μη εφαρμογή των Συνεργατικών Αρχών και των Συνεργατικών Αξιών. Είναι σαφές ότι η δράση και η συμπεριφορά πρέπει να προσαρμόζονται στους συνεργατικούς κανόνες και σε καμιά περίπτωση δε πρέπει να εκφράζεται η απαίτηση για προσαρμογή των συνεργατικών κανόνων στη συμπεριφορά και τη δράση, που το κάθε άτομο ή ο κάθε συνεργατικός οργανισμός αναπτύσσει.

Οι δύο δρόμοι, που εκ των πραγμάτων διανύουν οι συνεργατικές εταιρείες, δεν είναι ασφαλώς εύκολοι. Επιβάλλεται όμως σε αυτές να τους διανύουν. Αυτούς τους δρόμους διάνυσαν και οι Δίκαιοι Σκαπανείς του Rochdale του Ηνωμένου Βασιλείου και μέσα από αυτούς τους δρόμους πέτυχαν διαχρονικά να αλλάξουν το ρουθ της παγκόσμιας οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας.

Το βασικό συμπέρασμα λοιπόν, το οποίο εξάγεται εύκολα από το περιεχόμενο της διατριβής είναι τούτο: Οι συνεργατικές εταιρείες, για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις δυσκολίες του σύγχρονου κόσμου έχουν καθήκον να διαφυλάττουν με ιερή ευλάβεια τη συνεργατική τους ταυτότητα και ταυτόχρονα να χρησιμοποιούν τα επιτεύγματα της επιστήμης για να προαγάγουν τον ορθόδοξο εκσυγχρονισμό και την ανταγωνιστικότητα τους.

Βιβλιογραφία

Ετήσια Έκθεση Ελεγκτικής Υπηρεσίας Συνεργατικών Εταιρειών, 2009

Ετήσια Έκθεση Υπηρεσίας Εποπτείας και ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, 2011

Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, 2012, Οι συνεργατισμοί στην κοινωνική ανάπτυξη, ΣΚΤ, Λευκωσία

Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, 2010, Συνεργατισμός και Παιδεία, ΣΚΤ, Λευκωσία

Παγκύπρια Συνεργατική Συνομοσπονδία, 2010, Συνεργατισμός: Πορεία 100 χρόνων, Τιμητική

Συνεδρία της Ολομέλειας της Βουλής ΟΗΕ: Το 2012 Διεθνές Έτος Συνεργατισμού, Λευκωσία

Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών: “Συνεταιριστικοί προβληματισμοί 2002-2003”, Αθήνα, 2004.

Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών: “Συνεταιριστική ιδέα και Επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο της Ε.Ε.”, Αθήνα, 2004.

Καμενίδης Χρίστος: Συνεταιρισμοί, Θεσσαλονίκη, 2001.

Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών: “Συνεταιριστικοί προβληματισμοί 2001”, Αθήνα, 2002.

Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών: “Ετήσια Έκθεση 2002”, Λευκωσία, 2002.

Συνεργατισμός, Ιστορία, Παιδεία, Κοινωνία, ομιλία σε εκδήλωση της συνεργατικής κεντρικής τράπεζας το Φεβρουάριο 2008, στη διεθνή κρατική έκθεση

Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα, 2009, Ο συνεργατισμός στη Κύπρο
Οι συνεργατικές αρχές και η εφαρμογή του στη Κύπρο, Λευκωσία, 2005

Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, Οδηγός Δικαιωμάτων του Πολίτη,

Συνεργατισμός: Συνοπτική Παρουσίαση, Λευκωσία, 2007

Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, 2010, Έκθεση για τα έτη 2003-2009,

Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, 2011, Ετήσια Έκθεση 2010,

Ηλεκτρονική Βιβλιογραφία:

<http://www.coopbank.com.cy/>

<http://www.cssda.gov.cy>

Παράρτημα 1

Παραδείγματα συγχωνεύσεων

Πιο κάτω παρατίθεται αναλυτικός πίνακας όπως αυτός παρουσιάζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα όπου παρουσιάζονται αποτελέσματα συγχωνεύσεων που έχουν γίνει έως τώρα στον συνεργατισμό.

Α. Κατάλογος Συγχωνευμένων ΣΠΙ							
A/A	ΟΝΟΜΑ ΑΠΟΛΕΧΟΜΕΝΗΣ Σ.Ε.	Κωδικός	Ημερομηνία Συγχώνευσης	Αριθμός Εγγραφής	A/A	Αριθμός Εγγραφής	ΟΝΟΜΑ ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΗΣ Σ.Ε.
1	ΣΠΕ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ και ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΠΑΦΟΥ (Πρώην ΣΠΕ ΓΕΡΟΣΚΗΠΟΥ)	6540	11.2.2005	0151/1928	1	0033/1959	ΣΠΕ ΤΙΜΗΣ
			14.7.2008		2	0006/1975	ΣΕΕ ΜΑΝΔΡΙΩΝ ΠΑΦΟΥ
			»		3	0379/1939	ΣΠΕ ΣΑΛΑΜΙΟΥΣ
			»		4	0106/1927	ΣΠΕ "ΑΡΜΟΝΙΑ" ΑΝΑΡΙΤΑΣ
			»		5	0203/1928	ΣΠΕ ΚΕΛΟΚΕΔΑΡΩΝ
			»		6	0425/1953	ΣΠΕ ΧΟΛΕΤΡΙΩΝ
			»		7	0134/1928	ΣΠΕ ΤΡΑΧΥΠΕΔΟΥΛΑΣ
			»		8	0009/1975	ΣΕΕ ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΑΦΟΥ
			»		9	0008/1975	ΣΕΕ ΤΙΜΗΣ
			»		10	0099/1928	ΣΠΕ ΚΕΔΑΡΩΝ
			»		11	0007/1976	ΣΕΕ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΦΟΥ
			»		12	0004/1976	ΣΕΕ ΣΤΑΥΡΟΚΟΝΝΟΥΣ
			»		13	0005/1975	ΣΕΕ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΦΟΥ
			15.9.2012		14	0048/1943	ΣΠΕ ΚΟΝΙΩΝ-ΑΡΜΟΥ-ΜΑΡΑΘΟΥΝΤΑΣ-ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ (Πρώην ΣΠΕ ΚΟΝΙΩΝ) (17.9.2007)Συγχωνευμένη με: ΣΠΕ Μαραθούντας, ΣΠΕ Επισκοπής, ΣΠΕ Αρμού

2	ΣΠΕ ΠΩΜΟΥ - ΤΥΛΛΗΡΙΑΣ (Πρώην ΣΠΕ ΠΩΜΟΥ)	37840	13.6.2005	0046/1943	15	0372/1951	ΣΠΕ ΠΑΧΥΑΜΜΟΥ
			»		16	0034/1943	ΣΠΕ ΠΥΡΓΟΥ Λ/ΣΙΑΣ
			»		17	0349/1950	ΣΠΕ ΝΕΩΝ ΔΗΜΜΑΤΩΝ
3	ΣΠΕ ΣΤΡΟΥΜΠΙΟΥ	38240	27.6.2005	0079/1927	18	0182/1946	ΣΠΕ ΘΕΛΕΤΡΑΣ
4	ΣΠΕ ΚΟΥΚΛΙΩΝ	35140	27.6.2005	0018/1941	19	0002/1958	ΣΠΕ ΝΙΚΟΚΛΕΙΑΣ
			»		20	0308/1948	ΣΠΕ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΑΣ
5	ΣΠΕ ΟΡΕΙΝΗΣ (Πρώην ΣΠΕ ΦΑΡΜΑΚΑ)	11910	11.7.2005	0342/1938	21	0214/1947	ΣΠΕ ΚΑΛΟ ΧΩΡΙΟ (ΟΡΕΙΝΗΣ)
			»		22	0124/1928	ΣΠΕ ΓΟΥΡΡΙΟΥ
			»		23	0060/1927	ΣΠΕ ΟΔΟΥΣ
6	Σ.Τ. ΛΕΜΕΣΟΥ ΛΤΔ	3020	6.2.2006	0157/1946	24	0060/1943	ΣΠΕ ΖΑΚΑΚΙΟΥ
			5.9.2007		25	0001/1995	ΣΤ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΣΤΕΜΗΚ) ΛΤΔ
			»		26	0274/1948	ΣΤ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛ. Λ/ΣΟΥ
			12.1.2009		27	0161/1929	ΣΠΕ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ
			10.1.2011		28	0096/1938	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ (8.5.2008) Συγγωνευμένη με: ΣΠΕ ΑΚΡΟΥΝΤΑΣ, ΣΠΕ ΦΟΙΝΙΚΑΡΙΩΝ, ΣΠΕ ΑΓ. ΤΥΧΩΝΑ – ΑΜΑΘΟΥΝΤΑ
			21.2.2011		29	0062/1959	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΟΛΕΜΙΔΙΩΝ
			14.1.2012		30	0074/1944	ΣΠΕ ΑΓ. ΦΥΛΑΞΕΩΣ (26.11.2007) Συγγωνευμένη με: ΝΕΑ ΣΠΕ ΠΑΛΛΩΔΙΑΣ, ΝΕΑ ΣΠΕ ΑΨΙΟΥΣ, ΣΤ ΥΠΑΛ. ΕΣΣΕΛ- ΣΠΟΛΠ (ΣΤΥΕΛ)

							ΛΤΔ., ΣΥΝ. ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΡΑΣΑΣ
7	ΣΠΕ ΜΕΣΑ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ	5620	16.2.2006	0368/1939	31	0383/1939	ΣΠΕ ΦΑΣΟΥΛΑΣ
			13.9.2006		32	0256/1947	ΣΠΕ ΠΑΡΑΜΥΘΑΣ
	-	-	»		33	0007/1963	ΣΠΕ ΣΠΙΤΑΛΙΟΥ
8	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ & ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛ. ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ. (ΣΟΤΑΔΥΚ) από 5.1.2013 Πρώην ΣΥΝ. ΟΙΚ. ΕΤΑΙ. ΔΗΜ. ΥΠΑΛ. ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ	11610	16.2.2006	0365/1951	34	0376/1952	ΣΤ ΣΥΝ.ΥΠΑΛ. Λ/ΣΙΑΣ ΛΤΔ
			11.10.2007		35	0009/1969	ΣΤ ΥΠΑΛ. ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ
			»		36	0009/1962	ΣΤ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛ. ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ ΛΤΔ
			»		37	0033/1962	ΣΤ ΥΠΑΛ. ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΑΕΡΟΓΡΑΜΜΩΝ ΛΤΔ
			»		38	0002/1977	ΣΤ ΥΠΑΛ. ΚΟΤ ΛΤΔ
			5.1.2013		39	0038/1936	ΣΤ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛ. Λ/ΣΙΑΣ (ΣΤΑΔΥΛ) ΛΤΔ (25.2.2008):Συγχώνευσ η με ΣΤ Δημοτικών Υπαλλ. Λ/σίας Λτδ., ΣΤ Υπαλλ. Αεροπορίας Λτδ., ΣΤ Υπαλλ. Τμημ. Αναδασμού Λ/σίας Λτδ.
9	Σ.Τ. ΠΙΤΣΙΛΙΑΣ Λ/ΣΙΑΣ ΛΤΔ (Πρώην ΣΕΓΥΠ ΜΙΤΣΕΡΟΥ ΛΤΔ)	10410	20.2.2006	0006/1994	40	0035/1924	ΣΠΕ ΠΛΑΤΑΝΙΣΤΑΣΑΣ
			»		41	0076/1944	ΣΠΕ ΛΑΓΟΥΔΕΡΩΝ – ΣΑΡΑΝΤΙΟΥ
			»		42	0031/1943	ΣΠΕ ΑΣΚΑ
			»		43	0121/1945	ΝΕΑ ΣΠΕ ΦΤΕΡΙΚΟΥΔΙΟΥ

			18.3.2008		44	0430/1953	ΣΠΕ ΑΓΡΟΚΗΠΙΑΣ
			7.7.2012		45	0351/1951	ΣΠΕ ΑΛΩΝΑΣ
10	ΣΠΕ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΛΕΜΕΣΟΥ (Πρώην ΣΠΕ ΠΥΡΓΟΥ Λ/ΣΟΥ)	39420	20.3.2006	0152/1946	46	0052/1943	ΝΕΑ ΣΠΕ ΜΟΝΑΓΡΟΥΛΛΙΟΥ
			»		47	0111/1945	ΣΠΕ ΜΟΝΗΣ (Λ/ΣΟΥ)
			»		48	0371/1939	ΣΠΕ ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ
			»		49	0112/1945	ΣΠΕ ΠΡΑΣΤΕΙΟΥ (ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ)
			»		50	0028/1959	ΣΠΕ ΠΕΝΤΑΚΩΜΟΥ
			»		51	0288/1948	ΣΠΕ ΒΑΣΑΣ ΚΑΙ ΣΑΝΙΔΑΣ (ΚΕΛΛΑΚΙΟΥ)
			18.6.2007		52	0348/1938	ΣΠΕ ΑΣΓΑΤΑΣ
			»		53	0089/1944	ΝΕΑ ΣΠΕ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
			»		54	0086/1944	ΣΠΕ ΕΠΤΑΓΩΝΙΑΣ
			»		55	0316/1949	ΣΠΕ ΔΙΕΡΩΝΑΣ
11	ΣΠΕ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Πρώην ΣΠΕ ΜΑΖΩΤΟΥ)	31030	10.4.2006	0039/1927	56	0040/1927	ΣΠΕ ΑΓΓΛΙΣΙΔΩΝ
			»		57	0008/1940	ΣΠΕ ΑΝΑΦΩΤΙΑΣ
			»		58	0400/1940	ΣΠΕ ΑΛΕΘΡΙΚΟΥ
			»		59	0010/1960	ΣΠΕ ΑΛΑΜΙΝΟΥ
			»		60	0003/1979	ΣΕΕ ΚΙΒΙΣΙΛΙΟΥ
			7.6.2007		61	0119/1945	ΣΠΕ ΣΚΑΡΙΝΟΥ
			»		62	0003/1975	ΣΠΕΕ ΚΟΦΙΝΟΥ
12	ΣΠΕ ΚΟΥΡΙΟΥ (Πρώην ΣΠΕ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣ)	7520	15.5.2006	0022/1957	63	0300/1929	ΣΠΕ ΕΡΗΜΗΣ "Ο ΤΙΜΙΟΣ ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ"
			»		64	0398/1940	ΣΠΕ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ
			»		65	0139/1928	ΣΠΕ ΠΑΝΩ ΚΥΒΙΔΩΝ
			»		66	0006/1964	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΕ ΑΣΩΜΑΤΟΥ Λ/ΣΟΥ
			»		67	0002/1983	ΣΠΕ ΣΟΥΝΙΟΥ – ΖΑΝΑΤΖΙΑΣ
			»		68	0004/1961	ΣΠΕ ΣΩΤΗΡΑΣ Λ/ΣΟΥ
			»		69	0002/1978	ΣΕΕ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ ΚΟΛΟΣΣΙΟΥ
			»		70	0002/1976	ΣΕΕ ΚΑΝΤΟΥ
			»		71	0005/1994	ΣΕΕ ΠΑΡΑΜΑΛΙΟΥ

13	Σ.Τ. ΜΑΡΑΘΑΣΑΣ ΛΤΔ (Πρώην Σ.Τ. ΚΑΛΟΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΤΔ)	10210	22.5.2006	0224/1937	72	0193/1936	ΣΤ ΠΕΔΟΥΛΑ ΛΤΔ
			»		73	0227/1937	ΣΠΕ ΜΟΥΤΟΥΛΛΑ
			»		74	0083/1944	ΣΠΕ ΜΗΛΙΚΟΥΡΙΟΥ
			»		75	0036/1955	ΣΠΕ ΚΑΜΠΟΥ - ΤΣΑΚΚΙΣΤΡΑΣ
			»		76	0101/1938	ΣΠΕ ΓΕΡΑΚΙΩΝ
			1.1.2011		77	0109/1939	ΣΤ ΜΑΡΑΘΑΣΑΣ Λ/ΣΟΥ ΛΤΔ (Πρώην ΣΤ ΛΕΜΥΘΟΥ ΛΤΔ) (5.11.2007)Συγχωνευμέ νο με: ΣΠΕ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ, ΣΠΕ ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Λ/ΣΟΥ, ΣΠΕ ΠΑΛΙΟΜΥΛΟΥ, ΣΠΕ ΤΡΙΩΝ ΕΛΙΩΝ, ΣΤ ΚΑΜΙΝΑΡΙΩΝ ΛΤΔ
14	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΠΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ (Πρώην ΣΠΕ ΠΕΡΑ ΧΩΡΙΟΥ ΝΗΣΟΥ)	6210	15.6.2006	0249/1928	78	0004/1975	ΣΕΕ ΚΟΤΣΙΑΤΗ – ΜΑΡΚΙ
			9.7.2007		79	0500/1954	ΣΕΓΥΠ ΤΣΕΡΙΟΥ
			22.10.2007		80	0092/1945	ΣΠΕ ΑΛΑΜΠΡΑΣ
			10.11.2008		81	0127/1928	ΣΠΕ ΛΥΜΠΙΩΝ ΑΛΑΜΠΡΑΣ
			7.2.2011		82	0240/1937	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΑΛΙΟΥ (26.7.2007) Συγχώνευση με: ΣΠΕ ΠΟΤΑΜΙΑΣ, ΣΤ ΥΠΑΛ. ΣΑΥΠΑΡΚΟ ΛΤΔ
15	ΣΠΕ "ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΙΝΘΗΣ" (Πρώην ΣΠΕ ΤΣΑΔΑΣ)	38740	4.10.2006	0050/1927	83	0046/1927	ΣΠΕ ΚΑΛΛΕΠΕΙΑΣ
			»		84	0034/1943	ΣΠΕ ΛΕΤΥΜΠΟΥ
			»		85	0005/1961	ΣΠΕ ΛΕΜΟΝΑΣ
			»		86	0239/1937	ΣΠΕ ΧΟΥΛΟΥ
			17.11.2008		87	0356/1939	ΣΠΕ ΚΟΙΛΗΣ
16	ΣΠΕ ΛΑΟΝΑΣ (Πρώην ΣΠΕ ΚΑΘΗΚΑ)	34340	16.10.2006	0021/1923	88	0058/1943	ΣΠΕ ΠΑΝΩ ΑΡΟΔΩΝ
			»		89	0444/1953	ΣΠΕ ΙΝΙΑΣ

17	ΣΠΕ ΣΙΜΟΥΣ	38040	6.11.2006	0008/1955	90	0407/1952	ΣΠΕ ΔΡΥΜΟΥ
			»		91	0186/1946	ΣΠΕ ΛΑΣΑΣ
			»		92	0041/1957	ΣΠΕ ΔΡΥΝΙΑΣ
			»		93	0100/1928	ΣΠΕ ΦΟΙΤΗΣ
18	ΣΠΕ ΟΡΕΙΝΩΝ ΘΕΡΕΤΡΩΝ Λ/ΣΟΥ (Πρώην ΣΠΕ ΦΟΙΝΙΟΥ)	29620	11.12.2006	0190/1936	94	0083/1928	ΣΠΕ ΚΟΙΛΑΝΙΟΥ
			»		95	0125/1928	ΣΠΕ ΜΟΝΙΑΤΗ
			»		96	0004/1969	ΣΠΕ ΟΜΟΔΟΥΣ " Ο ΤΙΜΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ"
			»		97	0068/1943	ΣΠΕ ΠΑΝΩ ΠΛΑΤΡΩΝ
			»		98	0266/1938	ΣΠΕ ΠΕΡΑ ΠΕΔΙΟΥ
			»		99	0120/1945	ΝΕΑ ΣΠΕ ΚΑΤΩ ΠΛΑΤΡΩΝ
			»		100	0311/1948	ΣΠΕ ΜΑΝΔΡΙΩΝ Λ/ΣΟΥ
			22.11.2007		101	0246/1928	ΣΠΕ ΒΟΥΝΙΟΥ
19	Σ.Τ. ΥΠΑΛ. ΑΗΚ ΛΤΔ	7910	22.12.2006	0017/1960	102	0004/1965	ΣΤ ΥΠΑΛ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ
20	ΣΠΕ ΜΑΚΡΑΣΥΚΑΣ	4930	2.1.2007	0233/1947	103	0001/2001	ΣΤ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΕΩΝ ΛΤΔ
			1.1.2011		104	0035/1927	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΟΡΟΚΛΗΝΗΣ
21	ΣΠΕ ΓΙΟΛΟΥΣ	32940	2.2.2007	0084/1928	105	0304/1948	ΣΠΕ ΠΑΝΩ και ΚΑΤΩ ΑΚΟΥΡΔΑΛΙΑΣ
22	ΣΠΕ ΑΜΑΡΓΕΤΗΣ & ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ (Πρώην ΣΠΕ ΑΜΑΡΓΕΤΗΣ)	32240	19.3.2007	0057/1943	106	0385/1939	ΣΠΕ ΝΑΤΑΣ
			»		107	0089/1928	ΣΠΕ ΠΕΝΤΑΛΙΑΣ
			»		108	0347/1950	ΣΠΕ ΓΑΛΑΤΑΡΙΑΣ
			»		109	0424/1953	ΣΠΕ ΚΟΙΛΙΝΙΑΣ
23	Σ.Τ. ΛΥΣΗΣ ΛΤΔ	7330	30.4.2007	0057/1936	110	0004/1983	ΣΤ ΚΑΘ. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΑΚΑΔ. ΛΤΔ

24	ΣΠΕ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ	3310	4.5.2007	0025/1942	111	0003/1917	ΣΠΕ ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟΥ
			»		112	0001/1991	ΣΤ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΥΘΡΑΙΑΣ ΛΤΔ
			»		113	0025/1924	ΣΠΕ ΓΙΑΛΟΥΣΑΣ
25	ΣΠΕ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΣΤΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ ΛΕΥΚΑΡΩΝ (Πρώην ΣΠΕ ΚΟΡΝΟΥ)	14930	31.7.2006		114	0303/1948	ΝΕΑ ΣΠΕ ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑΣ
			7.5.2007	0063/1927	115	0396/1940	ΣΠΕ ΨΕΥΔΑ
			»		116	0029/1960	ΣΠΕ ΚΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ Λ/ΚΑΣ
			»		117	0100/1945	ΣΠΕ ΠΥΡΓΩΝ Λ/ΚΑΣ
			»		118	0156/1946	ΣΠΕ ΜΟΣΦΙΛΩΤΗΣ
			»		119	0169/1929	ΣΠΕ ΠΑΝΩ ΛΕΥΚΑΡΩΝ
			»		120	0335/1950	ΣΠΕ ΑΓΙΩΝ ΒΑΒΑΤΣΙΝΙΑΣ
26	Σ.Τ. ΣΟΛΙΑΣ ΛΤΔ (Πρώην ΣΤ ΚΑΛΙΑΝΩΝ ΛΤΔ)	10610	21.5.2007	0322/1949	121	0247/1951	ΣΠΕ ΛΙΝΟΥ – ΦΛΑΣΟΥ
			»		122	0233/1937	ΣΠΕ ΕΥΡΥΧΟΥ
			»		123	0025/1963	ΣΠΕ ΣΙΝΑ ΟΡΟΣ
			»		124	0221/1947	ΣΠΕ ΚΟΡΑΚΟΥ
			»		125	0086/1937	ΣΠΕ ΤΕΜΠΡΙΑΣ
			»		126	0126/1946	ΣΠΕ ΚΑΤΥΔΑΤΑ
27	ΣΠΕ ΤΑΜΑΣΣΟΥ και ΜΑΧΑΙΡΑ (Πρώην ΣΠΕ ΤΑΜΑΣΣΟΥ, Πρώην ΣΠΕ ΠΕΡΑ ΟΡΕΙΝΗΣ)	10110	4.6.2007	0145/1928	127	0093/1945	ΣΠΕ ΕΡΓΑΤΩΝ
			»		128	0344/1950	ΣΠΕ ΨΗΜΟΛΟΦΟΥ
			»		129	0006/1963	ΣΠΕ ΚΑΜΠΙΩΝ
			»		130	0147/1929	ΣΠΕ ΚΑΠΕΔΩΝ
			»		131	0009/1961	ΣΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ
			»		132	0024/1960	ΣΠΕ ΕΠΙΣΚΟΠΕΙΟΥ
			9.6.2012		133	0092/1928	Περιφερειακή ΣΠΕ ΜΑΧΑΙΡΑ (Πρώην ΣΠΕ ΛΥΘΟΡΟΝΤΑ) 27.11.2007 Συγχώνευση με: ΣΠΕ Αγ. Βαρβάρας, Ελλ. ΣΠΕ Μαθιάτη, ΣΠΕ Σιάς

28	ΣΠΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΧΡΥΣΟΡΟΓΙΑΤΙΣΣΑΣ (Πρώην ΣΠΕ ΠΑΝΑΓΙΑΣ)	37240	8.6.2007	0097/1938	134	0006/1962	ΣΠΕ ΚΑΝΝΑΒΙΟΥΣ
			»		135	0014/1958	ΣΠΕ ΚΡΗΤΟΥ – ΜΑΡΟΤΤΟΥ
			»		136	0501/1954	ΣΠΕ ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΟΥ
			»		137	0196/1928	ΣΠΕ ΣΤΑΤΟΥ - ΑΓ. ΦΩΤΙΟΥ
29	ΣΠΕ ΗΜΙΟΡΕΙΝΗΣ Λ/ΣΟΥ (Πρώην ΣΠΕ ΠΕΛΕΝΔΡΙΟΥ)	8620	11.6.2007	0388/1940	138	0153/1946	ΣΠΕ ΑΠΑΙΣΙΑΣ
			»		139	0294/1948	ΣΠΕ ΠΟΤΑΜΙΤΙΣΣΑΣ
			»		140	0039/1936	ΣΠΕ ΜΟΝΑΓΡΙΟΥ
			»		141	0045/1943	ΝΕΑ ΣΠΕ ΤΡΙΜΙΚΛΙΝΗΣ
			»		142	0300/1948	ΣΠΕ ΔΩΡΟΥ
			»		143	0078/1927	ΣΠΕ ΛΙΜΝΑΤΙΟΥ
			»		144	0070/1937	ΣΠΕ ΑΓΙΟΥ ΜΑΜΑΝΤΟΣ
			»		145	0045/1936	ΝΕΑ ΣΠΕ ΛΑΝΙΑΣ
			»		146	0187/1928	ΣΠΕ ΣΥΛΙΚΟΥ
			»		147	0023/1959	ΣΠΕ ΚΟΡΦΗΣ
			»		148	0205/1947	ΣΠΕ ΚΑΠΗΛΕΙΟΥ
			»		149	0178/1928	ΣΠΕ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ Λ/ΣΟΥ
			17.10.2007		150	0113/1945	ΣΠΕ ΑΜΙΑΝΤΟΥ
30	Σ.Τ. ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛ. Λ/ΣΟΥ ΛΤΔ	5920	3.8.2007	0333/1949	151	0002/1967	ΣΤ ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΩ Ν ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΕΟ ΛΤΔ
			»		152	0001/1996	ΣΤ ΕΚΤΕΛΩΝΙΣΤΩΝ (ΣΥ.Τ.ΕΚ) ΛΤΔ
			24.3.2012		153	0033/1961	ΣΤ ΑΜΑΘΟΥΣΙΑ ΛΤΔ (Πρώην ΣΤ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛ. Λ/ΣΟΥ - ΠΑΦΟΥ ΛΤΔ) (7.7.2008) Συγχώνευση με: ΣΤ ΑΡΧΗΣ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ, ΣΤ ΑΥΤΟΤΕΛΩΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ (ΣΤΑΕ) ΛΤΔ.

31	ΣΠΕ ΠΙΣΣΟΥΡΙΟΥ	7420	27.9.2007	0040/1943	154	0001/1976	ΣΕΕ ΑΛΕΚΤΩΡΑΣ
			»		155	0008/1976	ΣΕΕ ΑΥΔΗΜΟΥ
32	ΣΠΕ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΕΝΤΑΣΧΟΙΝΟΣ (Πρώην ΣΠΕ ΤΟΧΝΗΣ)	8930	8.10.2007	0046/1959	156	0033/1960	ΣΠΕ ΨΕΜΑΤΙΣΜΕΝΟΥ
			»		157	0103/1945	ΣΠΕ ΧΟΙΡΟΚΟΙΤΙΑΣ
			»		158	0047/1951	ΣΠΕ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Λ/ΚΑΣ
			»		159	0075/1944	ΣΠΕ ΟΡΑΣ
			5.6.2008		160	0059/1927	ΣΠΕ ΚΑΛΑΒΑΣΟΥ
			»		161	0223/1937	ΣΠΕ ΜΑΡΩΝΙΟΥ
			26.10.2009		162	0023/1965	ΣΤ ΥΠΑΛΛ. ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΩΝ (ΕΜΕ) ΛΤΔ
33	ΣΠΕ ΔΥΤΙΚΗΣ Λ/ΣΙΑΣ (Πρώην ΣΠΕ ΑΚΑΚΙΟΥ)	4110	15.10.2007	0010/1923	163	0162/1929	ΣΠΕ ΜΕΝΟΙΚΟΥ
			»		164	0165/1929	ΣΠΕ ΟΡΟΥΝΤΑΣ
			»		165	0085/1944	ΝΕΑ ΣΠΕ ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑΣ (ΕΥΛΙΑΤΟΥ)
			»		166	0321/1949	ΣΠΕ ΠΟΤΑΜΙΟΥ
			»		167	0141/1946	ΝΕΑ ΣΠΕ ΒΥΖΑΚΙΑΣ
			»		168	0374/1939	ΣΠΕ ΜΑΜΜΑΡΙ
			»		169	0332/1949	ΣΠΕ ΔΕΝΕΙΑΣ
			»		170	0160/1946	ΣΠΕ ΚΑΤΩ ΜΟΝΗΣ
			»		171	0142/1946	ΣΠΕ ΝΙΚΗΤΑΡΙΟΥ
			1.1.2010		172	0022/1963	ΕΛΛ. ΣΠΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑΣ Λ/ΣΙΑΣ
			1.1.2011		173	0033/1943	ΝΕΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΣΤΡΟΜΕΡΙΤΗ
34	ΣΠΕ ΟΡΕΙΝΗΣ ΠΙΤΣΙΛΙΑΣ (Πρώην ΣΠΕ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΠΙΤΣΙΛΙΑΣ)	10320	17.10.2007	0262/1928	174	0006/1970	ΣΠΕ ΛΟΥΒΑΡΑ
			»		175	0179/1932	ΣΕ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΩΝ ΚΑΛΟΥ ΧΩΡΙΟΥ Λ/ΣΟΥ
			»		176	0348/1950	ΣΠΕ ΚΑΤΩ ΜΥΛΟΥ
			»		177	0070/1943	ΣΠΕ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΑΓΡΟΥ
			»		178	0182/1932	ΣΕ ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΩΝ ΖΩΟΠΗΓΗΣ

			»		179	0041/1943	ΝΕΑ ΣΠΕ ΑΡΑΚΑΠΑ
			»		180	0072/1944	ΣΠΕ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
			»		181	0013/1962	ΣΠΕ ΑΓ. ΠΑΥΛΟΥ
35	Σ.Τ. ΥΠΑΛ. ΑΤΗΚ ΛΤΔ	3710	18.10.2007	0008/1959	182	0011/1963	ΣΤ ΥΠΑΛ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΥΔΑΤΟΠΡΟΜΗΘΕΙΑ Σ ΛΤΔ
36	ΣΠΕ ΚΥΠΕΡΟΥΝΤΑΣ	2320	25.10.2007	0354/1938	183	0273/1948	ΣΠΕ ΔΥΜΩΝ
			»				
			»		184	0164/1929	ΣΠΕ ΑΓΡΙΔΙΩΝ
			»		185	0497/1954	ΣΠΕ ΚΑΝΝΑΒΙΩΝ & ΑΓ. ΕΙΡΗΝΗΣ
			»		186	0089/1937	ΣΠΕ ΣΠΗΛΙΩΝ
37	ΣΠΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ (Πρώην ΣΠΕ ΠΟΛΕΩΣ (ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ))	5340	12.11.2007	0086/1927	187	0195/1947	ΣΠΕ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑΣ ΠΑΦΟΥ
			»		188	0170/1946	ΣΠΕ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
			»		189	0029/1942	ΣΠΕ ΔΡΟΥΣΙΑΣ
			»		190	0281/1948	ΣΠΕ ΚΡΗΤΟΥ ΤΕΡΡΑΣ
			»		191	0178/1946	ΣΠΕ ΓΟΥΔΙΟΥ
			»		192	0049/1927	ΣΠΕ ΛΥΣΟΥ
			»		193	0081/1944	ΣΠΕ ΑΡΓΑΚΑΣ
			»		194	0366/1951	ΣΠΕ ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ
38	Σ.Τ. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΤΕΚΕΚ) ΛΤΔ (Πρώην ΣΤ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑΡΧΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ)	4010	19.11.2007	0285/1948	195	0001/1988	ΣΤΑΤΕΠΕΛ ΛΤΔ
			»		196	0002/1987	ΣΤ ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΩΝ ΛΤΔ
			»		197	0018/1965	ΣΤ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ ΛΤΔ
			»		198	0001/1983	ΣΤ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ ΛΤΔ
39	ΣΠΕ ΠΙΣΤΕΩΣ (Πρώην ΣΠΕ ΚΛΗΡΟΥ)	1810	21.11.2007	0105/1928	199	0176/1946	ΣΠΕ ΑΡΕΔΙΟΥ

			»		200	0318/1949	ΝΕΑ ΣΠΕ ΑΓ. ΕΠΙΦΑΝΕΙΟΥ
			»		201	0334/1932	ΣΠΕ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ (ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ)
40	ΣΠΕ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΑΝΑΓΥΙΑΣ (Πρώην ΣΠΕ ΔΕΥΤΕΡΑΣ)	6010	22.11.2007	0370/1939	202	0227/1947	ΣΠΕ ΑΝΑΓΥΙΑΣ
41	Σ.Τ. ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ ΛΤΔ (Πρώην ΣΤ ΕΓΚΩΜΗΣ ΛΤΔ)	3610	1.1.2008	0003/1961	203	0154/1929	ΣΠΕ ΠΑΛΙΟΜΕΤΟΧΟΥ
			»		204	0352/1938	ΝΕΑ ΣΠΕ ΑΓΙΩΝ ΤΡΙΜΙΘΙΑΣ
			1.1.2009		205	0001/1960	ΣΤ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ ΛΤΔ
42	ΣΠΕ ΜΑΔΑΡΗΣ (Πρώην ΣΠΕ ΠΟΛΥΣΤΥΠΟΥ)	14310	1.1.2008	0028/1942	206	0360/1939	ΝΕΑ ΣΠΕ ΧΑΝΔΡΙΩΝ
			»		207	0020/1955	ΣΠΕ ΛΕΙΒΑΔΙΩΝ ΑΛΗΘΙΝΟΥ
43	ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΠΑΦΟΥ ΛΤΔ	2840	1.1.2008	0023/1963	208	0244/1947	ΣΠΕ ΤΡΕΜΙΘΟΥΣΑΣ
			»		209	0021/1957	ΣΠΕ ΑΝΑΒΑΡΓΟΥ
			»		210	0002/1992	Σ.Τ. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΥΠΑΛ. ΛΤΔ
			»		211	0084/1927	ΣΠΕ ΤΑΛΑΣ
			»		212	0082/1944	ΣΠΕ ΕΜΠΙΑΣ
			»		213	0272/1948	ΣΠΕ ΜΕΣΑ ΧΩΡΙΟΥ
44	Σ.Τ. ΙΔΙΩΤ. ΕΡΓΑΤΟΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΥΤΙΕΚ) ΛΤΔ	17810	4.2.2008	0002/1982	214	0011/1964	Σ.Τ. ΥΠΑΛ. ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ ΛΤΔ
			»		215	0010/1980	Σ.Τ. ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛ. Λ/ΚΑΣ ΛΤΔ
45	ΣΠΕ ΤΡΑΧΩΝΙΟΥ ΚΟΛΟΣΣΙΟΥ (Πρώην ΣΠΕ ΤΡΑΧΩΝΙΟΥ)	29020	18.2.2008	0185/1946	216	0387/1940	ΣΠΕ ΚΟΛΟΣΣΙΟΥ
46	ΣΠΕ ΚΡΑΣΟΧΩΡΙΩΝ (Πρώην ΣΠΕ ΠΑΧΝΑΣ)	12920	24.3.2008	0122/1928	217	0215/1947	ΣΠΕ ΠΡΑΣΤΕΙΟΥ (ΑΥΔΗΜΟΥΣ)
			»		218	0331/1949	ΣΠΕ ΒΑΣΑΣ (ΚΟΙΛΑΝΙΟΥ)

			»		219	0061/1943	ΝΕΑ ΣΠΕ ΑΝΩΓΥΡΑΣ
			»		220	0271/1929	ΣΠΕ ΔΟΡΑΣ
			»		221	0265/1928	ΣΠΕ ΑΓ. ΘΕΡΑΠΟΝΤΟΣ
			»		222	0174/1928	ΣΠΕ ΑΡΣΟΥΣ
			»		223	0132/1946	ΝΕΑ ΣΠΕ ΠΟΤΑΜΙΟΥΣ
			»		224	0247/1947	ΝΕΑ ΣΠΕ ΑΓ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ Λ/ΣΟΥ
			»		225	0027/1960	ΒΗΤΑ ΣΠΕ ΜΑΛΛΙΑΣ
47	Σ.Τ. ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ	5210	10.4.2008	0036/1956	226	0035/1961	ΣΤ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΦΥΛΑΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ
			30.7.2010		227	0002/1961	ΣΤ ΥΠΑΛ. ΡΙΚ ΛΤΔ
48	ΣΠΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΙΤΙΟΥ ΠΕΡΒΟΛΙΩΝ ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ ΜΕΝΕΟΥ (Πρώην ΣΠΕ ΚΙΤΙΟΥ)	1630	15.9.2008	0269/1948	228	0007/1975	ΣΕΕ ΜΕΝΕΟΥ
			»		229	0069/1943	ΣΠΕ ΠΕΡΒΟΛΙΩΝ
			»		230	0063/1943	ΣΠΕ ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ
49	ΣΠΕ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ (Πρώην ΣΠΕ ΑΡΑΔΙΠΠΟΥ- ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑΣ)	4430	13.10.2008	0024/1942	231	0081/1959	ΣΠΕ ΔΡΟΜΟΛΑΞΙΑΣ
			21.9.2009		232	0017/1941	ΣΠΕ ΠΥΛΑΣ
			»		233	0151/1929	ΣΠΕ ΤΡΟΥΛΛΩΝ
			»		234	0001/1975	Σ.Ε.Ε ΚΕΛΛΙΩΝ
50	ΣΠΕ ΛΗΔΡΑ από 1.1.2011 (Πρώην ΝΕΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΓΛΑΝΤΖΙΑΣ)	4210	1.1.2011	0265/1948	235	0360/1951	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΛΛΟΥΡΙΩΤΙΣΣΑΣ
51	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ από 3.1.2013 (Πρώην ΣΠΕ ΦΡΕΝΑΡΟΥ - ΑΧΕΡΙΤΟΥ)	5830	1.1.2011	0030/1943	236	0105/1945	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΧΕΡΙΤΟΥ
			3.1.2013		237	0395/1940	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΕΡΥΝΕΙΑΣ

52	Σ.Τ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΣΤΕΚ) ΛΤΔ	6910	1.1.2011	0002/1969	238	0033/1957	ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΚΑΦΕΚΟΠΤΕΙΟΥ ΛΤΔ
53	ΣΠΕ ΧΛΩΡΑΚΑΣ - ΚΙΣΣΟΝΕΡΓΑΣ από 9.2.2013 (πρώην ΣΠΕ ΧΛΩΡΑΚΑΣ)	13840	9.2.2013	0366/1939	239	0001\1940	ΣΠΕ ΚΙΣΣΟΝΕΡΓΑΣ
Σημ.:	26/9/2002 Συγχωνεύθηκε η ΣΠΕ Μεσόγης με το Ελληνικό Συν. Ταμ. Πάφου Λτδ 21/3/2003 Συγχωνεύθηκε η ΣΠΕ Συκόπετρας με τη ΣΠΕ Αρακαπά						
•	1/11/2007 Συγχωνεύθηκε η Παγκ. Συν. Ετ. Ασφαλιστικών Υπηρεσιών Λτδ με τη Σ.Κ. Τράπεζα Λτδ						
•	1/1/2008 Συγχωνεύθηκε η Περ. ΣΕΔΙΓΕΠ Σολιάς Λτδ και στις 15/7/2009 οι ΣΕΔΙΓΕΠ Αγρού και Πελενδρίου - Κάτω Αμιάντου						
•	3/3/2008 Συγχωνεύθηκε η ΣΕΔΙΓΕΠ Στατού Αγ. Φωτίου Λτδ με τη ΣΕΔΙΓΕΠ Πάφου και Ορεινής Λτδ (Πρώην ΣΕΔΙΓΕΠ Χλώρακας Λτδ) με τη ΣΕΔΙΓΕΠ Πιτσιλιάς-Τροόδους Λτδ (Πρώην ΣΕΔΙΓΕΠ Κυπερούντας Λτδ)						
•	1/1/2011 Συγχωνεύθηκαν: Συνεργατικό Παντοπωλείο Μουτουλλά και Συνεργατικό Παντοπωλείο Καλοπαναγιώτη με το ΣΤ Μαραθάσας Λτδ						
•	10/1/2011 Συγχωνεύθηκε το Συνεργατικό Παντοπωλείο Γουρρίου με τη ΣΠΕ Ορεινής						